

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climates

101

Director fondator: Ion Iancu Vale

literare

Anul 10

Director editor:

iulie-august 2017

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

DUNE

Climate literare

Semnează în acest număr

Mateiu Caragiale/ Poeme	3
Gheorghe Valerică Cimpoca/ În căutarea adevărului	4
George Filip/ „Scrisori”	5
Dragoș Nicolescu/ Studiul, filozofiei culturii	6
Mahmud Djamal/ Poeme	9
Ichim Dumitru/ Poeme	10
Roni Căciularu/ Muzica de aur a umorului	11
Tudor Opreș/ Poeme	12
Pasionaria Stoicescu/ Despre boemie	13
Ion Teodor Palade/ Lumini paralele	14
Adrian Grauenfels/ Problema avangardelor	15
Laurențiu Modan/ Marea invocare	17
Bill Cosby/ Am 74 de ani și sunt sătul	18
Nicolae Rotaru/ Poeme	19
Anton Găgiu/ Cauză și efect	21
Luca Cipola/ Poeme	22
Aurel M. Buricea/ Poeme	23
Mihai Cezar Popescu/ Poeme	24
Lucian Gruia/ Fascinația destinului	25
Al Florin Țene/ Eroii noștri, criminalii lor	27
Savatie Baștovoi/ Zecă sfaturi	29
George Petrovoi/ Nevoia omului de iluzii	30
Ion Iancu Vale/ Culegătorii de stele	30
Elena Buică/ Intre două lumi	31
Nicolae Iștoc/ Un cioplitor în cuvânt	32
Gheorghe Neagu/ Purtătorul de mască	33
Iulian Chivu/ Despre imanența atributului	34
Ion Iancu Vale/ Năuca vară câine turbat	35
Dumitru Bălan/ Mihail Simelnicov-Paul Polidor	36
Ion Iancu Vale/ Scurt excurs „Climate literare”	38
I.I.V/ Academia de pictură- Universul culorilor	39

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI
RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022)

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev, Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.
Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoca
Colegiul redacțional: dr. George Bârligeanu, Grigore Grigore, Ion Teodor Palade, Romulus Gandy Georgescu, George Ioan Canache, Florea Turiac, Gabriel Mihalache

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Eugen Axinte, Iulia Barcaroiu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, Eugen Evu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Maximca Grasu, Mirel Horodi, Djamal Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, Emil Persa, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Delia Stăniloiu, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Mihaela Loredana Mușețescu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X
Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni
Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu

POEME

Mateiu Caragiale(1885-1936)

Curțile vechi

De veacuri, părăsite pe-ascunsele coline,
Zac curți pustii... Acolo tăcerea stăpânește
Și-n verde mantă mușchiul cuprinde și-nvelește
Surpata zidărie și frânteale tulpine;

Și-mpodobind ceardacul cu grelele-i ciorchine,
Sălbătăcita viță pe stâlpi se-ncolăcește,
Cu iedera cea neagră ce-n streșini împletește
O lucie comună uitatelor ruine.

Adânc ca de o vrajă par ele adormite,
Pe iaz visează-ostroful de sălcii despletite;
Nu tremură o frunză, nu mișcă fir de iarbă,

Și-n tănuita culă, ținând priviri viclene,
Zâmbesc către domnițe boieri cu lungă barbă,
Purtând pe nălta cucă surguci cu mândre pene.

Întoarcerea învinsului

Iar când, sfioasă umbră, prin ceața rece-a serii
Purtându-ți trista taină, de gânduri chinuit,
Târziu te vei întoarce înfrânt și istovit,
Spre casa părăsită în văile uitării,

Tu, cel ce-ai cules floarea spinoasă-a-nstrăinării
Și-a ei mireasmă-amară cu patimă-ai sorbit,
La-ndemnul Amintirii ce-n prag ți-a răsărit,
Nu te lăsa ca pradă să cazi înduioșării

Zadarnice. Respinge deșarta-i mângâiere
Și-oricât de adâncă ar fi a ta durere,
Trufia nu ți-o pierde, rămâi nepăsător,

Nu te opri, nu plânge, și dacă-ți stau morminte
În drum, treci peste ele, înnăbușe-al tău dor,
Și-n neagra noapte pleacă, cu fruntea sus-naînte.

Boierul

"Tăiat-au de Rusalii pre jupan..."

Pe-o culme, lângă-un iezăr, durează-o mănăstire
Boierul... Mult bătrân e: dinți nu mai are-n gură,
Postește, se grijește, bârfește și strâmb jură,
Stă cuvios în strană și zice din psaltire.

E mic de stat, fățarnic, semeț și crud din fire,
Viteaz spătar fu-n lupte, dar azi când barba-e sură,
Cu dreapta se închină, cu stânga smulge, fură,
Despoaie și ucide în setea-i de hrăpire.

De neam e Basarabă, și rudă cu Voievodul,
De bogății e putred și-l blastămă norodul,
Dar, la Stambul, îl sapă Cislăr-Aga harapul.

Și tocmai de Rusalii, când plin de veselie
Așteaptă să-i sosească fermanul de domnie
Îl prind cu pâri ascunse și-armașu-i taie capul.

Noapte roșie

Trecând ca o nălucă, prin vișor, prin noroi
El fuge-nvins și bezna pădurilor l-înghite;
Nu simte cum în valuri, din rănilor cumplite,
Îi curge mândrul sânge pe platoșă șiroi.

Dar gându-i vajnic zboară sălbatic înapoi,
Și când își amintește cum, de păgâni răpite,
Plăpânde domnițe în lanțuri zac robite,
Și cum tăiați pieriră coconii amândoi,

Pe-un mal de răpă calul și-oprește deodată,
Privește plin de turbă spre zarea-nflăcărată,
Și alba barbă-și smulge și blestemă hain,

Și-amenințând văzduful, cu pală-n mână dreaptă,
Se-ntoarce Voievodul mânat de-un aprig chin
În valea unde lupta și moartea îl așteaptă.

Trântorul

În trândavă-aromeală stă tolănit grecește
Urmașul lor. Urât e, bondoc, sașiu, peltic.
El antereu alb poartă, metanii și ișlic.
În puf, în blăni și-n șaluri se-ngrășă și dospește.

Și gura-i strâmbă numai măscări bolborosește.
E putred, deși tânăr: sărmanu-a fost de mic
Crescut pe mâini străine. El joacă din buric,
Înjură, se răzgăie și râde-apoi prosteste.

Îl leagănă maneaua, e veșnic beat de vutcă,
Să-ncalece i-e frică, pe brațe-l duc la butcă;
Dar, el, ce os de domn e și viță de-mpărat,

Ades, fără să-și dea seama, își mângâie hangerul,
Și când în fața morții odată s-a aflat,
În trântorul becisnic s-a deșteptat boierul.

Cronicarul

Cu ușa zăvorâtă, în dosnica chilie
În care raza zilei se cerne tainic, lin,
Depart de-orice zgomot, ferit de ochi străin,
Bătrânul amintirea își deapănă și-o scrie.

An după an înșiră, domnie cu domnie,
Rănit de soartă însă, de părtinire plin,
El pana-nverșunată își moaie în venin,
Ca-n viitor izvodu-i mai mohorât să-nvie

Acel veac de restriște cu sângărânde zări.
Iar pe asupritorii batjocoritei țări,
Amarnic îi hulește în măiestrite rânduri

Și-i tremură-atunci mâna de patimă, dar când
Răsare printre umbre domnița cu chip blând,
Mișcat închide cartea și cade trist pe gânduri

În căutarea Adevărului (21).

Mai e-n tot universul o stea plină de pace?

Când unii îmi vor spune să părăsesc Pământul, când oameni fără milă îmi vor săpa mormântul, când zile pentru mine nu vor mai exista, atunci, dar nici atunci eu nu voi renunța la dragostea de tine.

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Nu pot să dorm, privesc stelele și gâdul mă poartă departe la mii de ani lumină. Mă bântuie Dorul de Eminescu. Deschid cartea și citesc „Povestea magului călător în stele”. Magnific poemul marelui nostru poet și mă tot întreb ce a vrut să spună în versurile: „Mai e-n tot universul o stea plină de pace, / Neturburată vecinic de ură, de război; / În toată Creațiunea gura ei vecinic tace, / N-o bântuie griji rele, n-o bântuie nevoi”. De la început omul a căutat liniștea, repaosul, dar atomii din care este constituit, „infiebântați”, în mișcarea lor continuă, nu-i dau pace și nici o clipă de repaos. Nu există nimic în universul material care să se găsească în nemișcare, în repaosul atât de mult căutat și dorit de unii oameni.

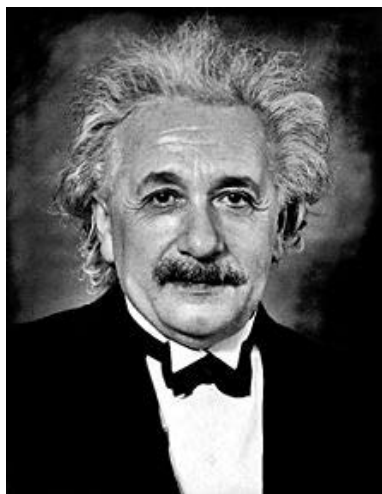
Suntem generația care a îndrăznit și a reușit să trimită câteva nave și sonde spațiale în jurul Pământului și a sistemului nostru solar pentru a le studia mai îndeaproape. De aici, de la sistemul solar care ne găzduiește și până la alte sisteme solare este „o cale atât de lungă lungă” și nu cred

că oamenii vor ajunge în curând și nici nu sunt „croiți” pentru a se deplasa și a locui pe o altă planetă. Unii nu cunosc sau nu vor să recunoască principiul „Antropic” adică, măsurile omului și a complexității lui biologice creat anume ca să supraviețuiască pe Tera și că tot sistemul nostru solar este parte din el. Conviețuim și ne dezvoltăm într-o armonie perfectă cu tot ceea ce ne înconjoară, de la atmosfera pământului în care respirăm până la galaxiile îndepărtate. Nimic nu este întâmplător în universul pe care îl cunoaștem. Suntem „sfătuiți” de așa zișii savanți să părăsim Tera cât mai curând și să găsim o altă planetă pe care să o populăm. Cine le dă lor dreptul să ne amenințe cu dezastre inventate și să părăsim Pământul pe care ne-am născut, am copilarit, ne-am maturizat și am învățat să ne iubim? Până unde a ajuns omul în Cosmos? Până la Lună, adică, la o distanță de aproximativ 300.000 km și asta în urmă cu 50 de ani. De atunci tot ne zbatem ca niște muște ameteite să ne învărtim în jurul Pământului, adică la aproximativ 500 km, echivalent cu distanța dintre București și Cluj și asta pentru un scurt timp. La această distanță suntem protejați de câmpul magnetic terestru care împiedică protonii emiși de soare să ne omoare instantaneu. La o depărtare mai mare de 1000 km de Tera omul nu mai poate rezista vântului solar și furtunilor magnetice din soare, nefiind protejat de câmpul magnetic terestru. Mai departe de această

distanță am trimis sonde spațiale fără echipaj uman ca să cerceteze sistemul nostru solar. Acestea s-au apropiat de celelalte planete, ne-au furnizat informații despre structura și conținutul acestora. Cele mai îndepărtate sonde spațiale trimise de om, Voyager 1 și Voyager 2, plecate în septembrie 1977, respectiv august 1977, se găsesc la marginea sistemului nostru solar, la aproximativ 122 UA (UA-unitate astronomică, egală cu distanța Pământ-Soare de 150.000.000 km), adică la 18 ore de călătorie cu viteza luminii. Nu se mai poate comunica la timpul prezent și ceea ce observă și ne transmite se referă la trecut. Nu știm încotro se vor îndrepta, cea mai apropiată stea de sistemul nostru solar, Proxima Centaurii, se afla la o distanță de 4,2 ani lumină și poate fi ajunsă de cele două sonde în aproximativ 40.000 ani. Cele două sonde se deplasează cu aproximativ 17 km pe secundă (60.000 km/oră), fiind cea mai mare viteză a unui vehicul concepută de om. Nu vom ști dacă vor ajunge undeva sau dacă vor fi interceptate de vreo civilizație avansată, deoarece, după anul 2020 nu vor mai emite nici un semnal, reactoarele termionice epuizându-se. Important este că cele două sonde au câte un disc din aur pe care sunt imprimate imagini și sunete de pe Pământ pentru eventualele civilizații exaterestre care le vor întâlni. De asemenea, au desenat imagini cu un bărbat și o femeie, sistemul nostru solar cu planetele lui și poziția unde ne aflăm în univers.

În sistemul nostru solar nu există

nici o planetă care să ofere condiții de supraviețuire a omului iar o călătorie în necunoscut este foarte costisitoare și riscantă. De ce trebuie să luăm în seamă avertizările unor oameni care ne gonesc de pe planeta noastră? De ce trebuie să colonizăm Universul, adică să exploatăm până la moarte eventuale civilizații așa cum au procedat semeni de-ai noștri cu populațiile bășinașe din cele două Americi și Australia. Ce să luăm de la ele? Asta știu să facă de mii de ani, comerț cu sclavi și bunuri materiale. A venit timpul să înțelegem că trebuie să respectăm natura și pe celelalte ființe care ne înconjoară, fie aici de pe pământ, fie

în univers. Cum ar fi dacă alte civilizații ne-ar distruge și ar coloniza Pământul? Am dezvoltat tehnologii care pot distruge planeta pe care trăim și nu am dezvoltat

tehnologii care să aibă abilitatea să ne protejeze de acest lucru. Suntem la cel mai periculos punct din istorie și riscăm să distrugem actuala civilizație.

Mă întorc la gândurile mele, la călătoria imaginară printre stele, la poemul lui Eminescu care afirmă că toate aceste gânduri „E-un om, pe care pe dânsa nefericit se tine./ Dar nu-i nefericirea în stea, ci în el./ Dar soarta lui schimba-voi din rău oi face bine./ Cobor acum la astru-mi să-l măgâi și pe el”. Ce minunat zice poetul în ultimul vers. Ar fi bine să pricepem că și noi trebuie să coborâm de acolo de unde ne-am cocoțat cu îngânfare și dispreț și să „mângâiem” cum zice poetul, tot ce ne înconjoară. Omul nu-și dă seama că orice călătorie în spațiu îl azvârle pe un astru într-un haos din care nu poate ieși. Privirea și gândul sunt ațintite de la marginile haosului către un punct albastru, unde un astru blând i-a fost leagăn lui sau semenilor lui. Ce n-ar da să se întoarcă din cale-i greșită pe care a ales-o. Nu știe cât de departe poate fi, nu știe dacă o va cunoaște în scurta viață pe care o are. Singura speranță care a mai rămas este să viseze, sau cum spune marele nostru poet: „Cale de mii de zile el cade-ntr-o clipită./ Zboară ca gândul care l-aruncă-în viitor./ Din ce în ce s-apropie de lumea depărtată./ O zi mai are încă ș-ajunge-n luna lui./

Acolo el răsuflă de cale-i depărtată./ De pe-un munte al Lunei aruncă ochii lui./ Cu ochii plini de lacrimi la acea stea privește./ Ce lumina albastră mergându-și drumul său:/ Ce liniștită-i dânsa, în pace ea pășește./ O cum iubesc eu steaua, unde m-am născut eu”.

Asemenea lui Moise care privește de pe muntele Nebo la „țara făgăduinței”, și Omul va privi Pământul ca pe o minune și nu va mai cuteza să-l părăsească. El este viu, ca și noi de astfel și trăiește după legi universale și ne găzduiește pe toți buni sau răi. Este normal sa-l iubim și să ne gândim tot timpul la el. Dacă există în univers o stea plină de pace nu pot să spun, deoarece așa cum a demonstrat Einstein, pentru noi totul este relativ și nu vom cunoaște niciodată Absolutul.

(Va urma).

George FILIP

SCRISORI

-copilăriei mele-

*mi-am ascuns în pod copilăria
printre haine vechi – și uneori
pe dresa mea de altă dată,
de la TUZLA, îmi trimit scrisori.*

*casa părintească mă așteaptă
să mă-ntorc...dar nu mă mai întorc;
m-a-nchițit un dor de libertate
și prin lume – lacrimi multe storc.*

*lauda mă paște pretutindeni.
zilele se scurg... prelung șuvoi
și când laș mă simt – de răzbunare,
caut drumul vârstei înapoi.*

*înapoi...mă vrea copilăria.
bunii mei părinți s-au dus în cer:
peste bulevardele pierzării
port doliul tristeții la rever.*

*car în trupul obosit pruncia
domnilor – și îmi trimit scrisori
spre copilăria părăsită
care mă regretă...uneori...*

Studiu, filozofia culturii (I)

- Umanismul un program infinit -

Dragoș NICULESCU

Dragoș Niculescu

1. Tudor Vianu și criza modernă a culturii.

O judecată asupra filozofiei culturii în punctul temporal al prezentului, al contemporaneității, nu poate fi un simplu act teoretic întreprins de un gânditor aflat într-o atmosferă calmă, pașnică, de confort intelectual, într-un ambient în care acesta, simțind nevoia de a mai produce ceva, de a-și mai încerca și exersa mintea și scrisul, intră aristocratic în transa dulce a unei creații convenționale. Un astfel de demers trebuie să fie unul de un dramatism extrem, căci gânditorul este el însuși subiect al propriei analize, trăitor, sau mai bine spus supraviețuitor dramatic al unui moment de criză atât de acut, încât apare ca un capăt de drum, ca etapă ultimă a unui lanț de crize ale culturii și umanității, în care natura umană este atât de înstrăinată, de însingurată, de dezorientată, de confuză și neputincioasă în raporturile ei cu sine și cu alții, încât pe drept cuvânt se așteaptă ori mîntuirea, ori definitivă damnare, ori dispariția, extincția civilizațională globală. O altă etapă a civilizației, a culturii, și deci și a filozofiei culturii, ori va fi una a salvării, printr-o reformă energetică globală și

profundă la nivel spiritual și sufletească, a resurecției ființei și civilizației umane prin forța dată de un impuls energetic transcendent, divin, ori nu va fi deloc. Criza culturii înseamnă criza umanității, deci filozofia culturii, ca metadisciplină, ca aplicare a unei viziuni și interpretări filozofice asupra studiului mersului și evoluției culturii, nu își poate exprima punctul de vedere decît prin gânditori care, implicați vital în propria lor partitură dramatică, se află ei înșiși în criză. De aceea, un studiu calm, neutru, strict teoretic asupra acestui subiect major este exclus. Implicația existențială este în acest caz atât de puternică, vectorul de foc al suferinței arde în aceeași măsură tainic și mocnit, dar și exploziv și terminal, sinucigaș individul și întreaga lui colectivitate terestră, încît direcția lui trebuie să ajungă cît mai curînd la un liman. Și acela va fi dat să fie un liman al schimbării, al salvării, al continuării vieții și condiției umane într-o altă formă, într-o altă dimensiune. Se impune deci astăzi cu stringență diferența operațională între criza culturii moderne și criza contemporaneității, criza prezentului ultim, dacă ne putem exprima astfel (difícil a spune "prezent ultim", prezentul fiind deja trecut, neexistînd de fapt un prezent stabil, propriu-zis), poate mai corect numită criză a actualului. Și pentru a ajunge la actual, trebuie să începem cu trecutul: actualei crize majore prin care trece cultura mondială și umanitatea trebuie pe scurt să-i precizăm componentele sistemice, puse în evidență și analizate din diferite perspective de filozofii moderni ai culturii, pentru a ajunge la evidențierea determinantelor și diformităților sale patologice din prezent.

1. Tudor Vianu și „programul infinit” al umanismului.

În acest sens, Tudor Vianu rămîne un nume de referință. Desigur, alături de el au fost și alții, precum Lucian Blaga și Mihai Ralea, dar Tudor Vianu poate fi numit fără greșală și frică de radicalitatea preciziei, întemeietor al domeniului filozofiei culturii în România. El a fost chemat să inițieze la noi acest domeniu, de care gânditorii europeni deja se îngrijeau, din zona esteticii, a axiologiei, și de acolo a venit cu scilpitoare inteligență, vastă erudiție și totală dăruire, și cu această formație și credință și-a asumat și îndeplinit rolul: teoria valorilor este baza filozofiei culturii la Vianu – „cultura este creație de valori” –, iar filozofia culturii este, înainte de toate, o filozofie a operei de cultură, așa cum estetica este o filozofie a operei de artă. Nu ne propunem o reluare și analiză a ideilor care întrupează opera sa de filozofie a culturii, nu acesta este scopul studiului nostru, ci selectarea din opera sa strălucită, cu atîta nesaț audiată, citită și studiată de publicul larg, a acelor teme și idei utile analizei subiectului reprezentat de criza culturii actuale, văzută de noi sub explicația unui devastator asalt al factorului civilizațional asupra factorului cultural, executînd deci prin aceasta disocierea epistemică a celor două noțiuni cu statut atât de discutat (diferențiere, întrepătrundere, similitudine sau identificare) de filozofii istoriei și ai culturii: cultura și civilizația. Nu este nici vorba de o încercare de aducere a lui Vianu în prezent printr-o tentativă de adecvare forțată a ideilor și conceptelor sale la necesitatea unor utilități actuale, care aparțin totuși unui alt moment cronologic și istoric, marcat de o configurație

distinctă, de un determinism propriu, cu stringențe, presiuni, tensiuni și necesități de altă natură, de alt nivel. Ci de utilizarea unei părți a fondului său teoretic privitor la morfologia și fiziologia culturii, surprinsă, de asemenea, într-un moment de criză, la analiza unui alt moment de criză, mult mai puternic, al aceleiași culturi; moment de criză decisiv, după depășirea căruia se va vorbi despre începutul unui cu totul alt stadiu al spiritualității umane, despre nașterea unui nou spirit în cultura și civilizația umană.

Modificat în spirit, în capacitatea imanentă de conștientizare de sine și a universului înconjurător, stăpîn pe o putere pe care nu o avea, văzînd totul cu un ochi mai mult, eliberat de tracțiunile opuse sfișietoare ale unor condiții ontologice potrivnice naturii lui adevărate, pe care din eroare a ajuns să le experimenteze în mod dramatic și tragic, omul începe să scrie o altă istorie în cosmos. Potențarea stării ontologice a lucrurilor, fractura și cotitura deterministă va fi diferită de stadiul istoric al analizelor conceptuale ale lui Vianu și chiar de structura naturii sale teoretice, a tipului de viziune a sa asupra lucrurilor, prin esențiala diferență a factorului transcendent: umanitatea își va resimți conștiința și va resimți valoarea ca sprijinite și reeducate de puterea transcendentă. Simpla “valoare” a lui Vianu va deveni, poate mai mult ca oricînd, valoare transcendentă, valoare sacră. Uriașa schimbare și reasezare valorică va asculta de semnul și puterea milostivă a Dumnezeirii. Sacral va impune o nouă deschidere a credinței și, prin aceasta, o altă capacitate de privire a omului în adîncul ființei sale, în adîncimea modelată a conștiinței proprii. Valoarea deci, va fi valoarea sacră, sau o valoare sacră, diferită de valoarea lui

Vianu, care, deși ocupă în viziunea lui planul transcendent, nu simte în mod categoric fiorul transcendent și nu recunoaște categoric natura sa fundamental transcendentă. În gîndirea lui Vianu, lipsit de o conștiință religioasă în

sens tare, noțiunea de transcendență nu are un rol semnificativ, planul său fiind ocupat de valoare, o valoare însă prea laică, prea secularizată de estetic pentru a avea puterea reformei necesară omului acum. Valoare, activism, voință culturală, act cultural obiectiv, act cultural subiectiv, refacerea idealului clasic, operă (așezată pe activism, clasicism, umanism, raționalism) – iată stîlpii pe care Vianu ridică edificiul de filozofie a culturii și de estetică totodată, interferența acestor două discipline nedispărînd complet niciodată (dovadă stînd lucrarea „Tezele unei filozofii a operei”).

Poate că cea mai importantă idee a sa, rămasă însă la nivel de sugestie, sau poate și de intenție, este aceea de a aborda filozofia culturii ca pe o antropologie filozofică, aceasta fiind, pentru gîndirea timpului, problema cea mai urgentă. În “Idealul clasic al omului” sau în “Transformările ideii de om” (1942) Vianu pledează pentru clasicism ca “noțiune normativă a omului” și ca tip peren de cultură, care se însoțește cu umanismul. Umanismul, scrie aici Vianu, consideră pe om ca pe un “scop”, nu ca pe un mijloc, programul lui fiind “dezvoltarea tuturor posibilităților morale închise în natura omenească”; punct încă îndepărtat în timp, dar singurul care trebuie să orienteze efortul omului îndreptat spre sine însuși. “Pentru om, umanismul este un program infinit” – cu această propoziție își încheie Vianu studiul, pornit din convingerea că “problema omului, a naturii și a menirii sale, se impune astăzi cu atîta putere, încît socotim că nu va fi judecată inutilă încercarea de a lămuri în trecutul reflecției omului asupra lui însuși cîteva din marile ei linii istorice și unele din acelea pe care tocmai nevoile epocii actuale ne cer a le desfășura mai departe”. După Vianu, refacerea idealului clasic era așadar necesară pentru ieșirea din “criza morală pe care o străbatem” și pentru a constitui totodată o soluție pentru criza generală a culturii: “cine dorește menținerea bunurilor mai de seamă ale acestei culturi trebuie să-

și pună întrebarea dacă restaurarea idealului clasic al omului nu este unul din mijloacele înlăturării unor amenințări care se îndreaptă spre noi din atîtea direcții”.

1.2. Necesitatea depășirii normativității clasiciste.

În actuala criză, susținem noi, doar întoarcerea la norma clasicismului nu mai poate fi suficientă și, în nici un caz, nu poate constitui singura soluție de depășire a impasului profund postmodern. Cu siguranță însă că norma clasică, în virtutea substanței sale definitorii, trebuie și astăzi, poate mai mult ca oricînd, să-și apostoleze funcția prescriptivă, dar într-o manieră nouă, activistă, non-statică, non-contemplativă, neînțepenită în extaz, ci concretă, dinamică și militantă din interior către exterior. Pentru ca aceasta însă să fie posibilă, trebuie ca mai întîi conștiința să sufere o convertire de substanță, pentru ca apoi, din acest punct central de control al tuturor funcțiilor, existența individului – și aici vorbim despre un homo sapiens ajuns la conștiința adîncă și dublă de homo religiosus, care înseamnă atît conștiința profundă de sine, cît și de divin – să fie capabilă să-și aplice toate corectivele pe care le crede de cuviință și de care este capabilă. Dealtfel, și Vianu vede clasicitatea în mod dualist, pentru că, fidel concepției sale activiste, clasicul homo sapiens devine homo faber, sprijinitor astfel al idealului faustic și romantic, pentru ilustrarea căruia sînt invocați Goethe, Byron și

Shelley. Ciudata combinație dintre idealul clasic, al stabilității, și nu al elanului creator, și ofensiva activismului duce la o rezultantă abstractă și nefuncțională, pentru că Vianu înțelege această rezultantă ca pe un dualism perfect viabil și necontradictoriu: acela al activismului plasat sub pecetea valorilor clasice de bine, frumos, armonic, consonant, echilibrat și nu sub a acelora legate de fixitatea sa, de non-dinamică, de ponderabilitatea lui statuară. Se pot opera astfel de extracții calitative din concepte fără a compromite categoria funcțională și definitorie a conceptului.

Conceptele sînt atît de puternice din punct de vedere al categoriei filozofice pe care o reprezintă, încît imprimă permanență categorială identitară fiecărei calități pe care o cuprinde și care poate fi desprinsă din corpul lui și aplicată licit, sub titulatura și blazonul conceptului, unui anumit substrat. Cu condiția însă majoră ca această operație de aplicare să ducă la un construct valid, la un instrument teoretic necontradictoriu, real și nu absurd, novator și eficient. Din această specie face parte și activismul clasicist al lui Vianu: subtil și precaut, el previne cu abilitate și eleganță eventuala acuză adusă concepției activiste de susținere în cultură, în creație, a cantitativului, de extindere și creștere continuă a spațiului creațional („mediu axiologic”, „spațiu social” sau „tehnosferă”, adică o „regiune nouă, o sferă de proveniență pur umană”), a densității lui, adică a numărului de opere care îl umplu, împotriva naturii „sălbatică și amenințătoare” (filozofia culturii presupune o idee despre natură și una despre om). Prin bemolul clasicist pe care îl așează permanent, el operează oricînd reducția calitativă a cantitativului, promovînd o cantitate pozitiv valorică, de real impact civilizațional.

1.3. Sistemul axiologic și nonvaloarea.

Obiectivitatea valorilor și relativa lor autonomie față de conștiință și față de lucruri, stabilitatea valorilor

filozoful le vede coincidente cu apariția și dezvoltarea omului însuși și a culturii. Toate aceste determinante axiologice fac din valoare, elementul constructiv fundamental și total al noțiunii de „mediu axiologic”, care este aceeași cu cea de „spațiu social”, constituit din totalitatea operelor de cultură sau de civilizație. Iar la rîndul lor, „mediul axiologic” și „spațiul social” („mediul axiologic” fiind univers cauzal și necesar definitoriu cantitativ și calitativ al „spațiului social”, de aici și coincidența lor identitară) alcătuiesc împreună civilizația omenească: „Toate aceste opere la un loc alcătuiesc civilizația omenească, adică produsul întregii activități a omului în vederea satisfacerii dorințelor sale”.

Un alt concept, o altă teză fundamentală a viziunii axiologice, global și structural culturală a lui Vianu, și poate chiar principala sa teză, este cea legată de viziunea sa structurală asupra valorii și, de aici mai departe, concepția sa legată de dificila problemă a ierarhiei valorilor și de sistemul pe care acestea îl alcătuiesc. Alăturîndu-și eforturile filozofilor care au încercat deplasarea cognitivă și în același timp critică, analitică înspre soluționarea acestei probleme ce nu se lasă rezolvată, cu deosebită acuitate, subtilitate și forță de pătrundere, axiologul român face din jocul instabil al celor două structuri componente ale valorii – raționalul și iraționalul – un balans al unui centru de greutate ce nu se lasă fixat în nici unul din nodurile funcționale ale complexului reprezentat de rațiune, afect și veșnic inefabilul irațional. Și chiar și în splendida lui viziune funcțional-dinamică și structurală a organismului valorii – căci pentru Vianu valoarea este un organism viu, existent fiziologic, și nu o simplă structură ori sistem –, atît de limpede expusă, într-o plasticitate de-a dreptul senzualistă, gînditorul lasă să îi scape cîteva sincope ciudate, bizare fracturi ale firului rațional constructiv, pe care noi le-am sesizat într-un alt studiu.

Noțiunea care suportă interpretări

în cazul temei actualului studiu nu este însă aceea de valoare în mod direct, ci indirect, prin aducerea la actualitatea convulsivă a noțiunii de sistem valoric. Și iată în ce mod: Vianu vede sistemul alcătuit din totalitatea valorilor (economică, vitală, juridică, politică, teoretică, estetică, morală, religioasă) ca pe un sistem închis în ceea ce privește structura lui, conservarea de-a lungul istoriei omului și a culturii a celor opt valori și presupunerea conservării aceluiasi număr și în viitor, dar deschis în ceea ce privește capacitatea de transformare și perfecționare în timp a valorilor, ca structuri ale sale componente. Prin această teorie a sistemului valoric impermeabil la nivelul diversității interne, dar permeabil la nivelul influențelor externe cu impact reformativ, optimizator calitativ al aceleiași diversități cu valențe unitare, Tudor Vianu a exprimat și propus ideea dominantă în filozofia sa a valorii, aceea a stabilității cadrului axiologic general alcătuit de clasele de valori, ca efect al stabilității conștiinței umane și ca protecție a fundamentelor culturii, valorile reprezentînd matricea, factorul potențator și configurant al oricărui act de creație sau a tuturor actelor de creație, în infinitudinea, varietatea și bogăția lor.

Deși Vianu aduce astfel în teoria valorii și culturii o idee teoretică de o incontestabilă valoare, ne întrebăm totuși, cu gravitate și luciditate, dacă lucrurile mai stau așa și astăzi, în condițiile crizei culturale și umanitare majore, miză cu atît mai periculoasă cu cît nu este cauzată de cutremure puternice, dar exterioare, pasagere ale istoriei (cum ar fi puseurile calamitare armate), ci, dimpotrivă, în condițiile unui climat exterior pașnic, de disfuncții patologice interne profunde la nivelul mentalului, al spiritului și sufletului individual, dar și colectiv global, societal și civilizațional, planetar – în esență, la nivelul naturii întregi a ființei umane. Și dacă lucrurile, astăzi, nu mai pot sta așa, putem afirma validitatea transistorică a tezei, putem afirma că

ea a fost valabilă la timpul propriu al nașterii ei? Oare acutizarea momentelor de criză nu aruncă deodată o lumină mai limpede asupra paradigmei intrată deja în faza reformatoare a revoluției? Noi credem că da. Criza culturii, a coordonatelor și constantelor valorice, angoasa existențială, jubilația unei sărbători a decăderii în toate, aniversarea zilnică a turpitudinii, a puterii de demolare a celui care nu minte și poate performa, ne face să credem că sistemul valoric descris de Vianu s-a transformat în mod nefast, sau a avut dintotdeauna o astfel de constituție, în sensul că permeabilitatea lui în ceea ce privește destinul și evoluția spre mai bine a valorilor componente a permis cu timpul intruziunea unor fluxuri energetice maladive, care au otrăvit calitatea valorii, contaminând întregul conținut valoric al sistemului. A luat astfel ființă în corpul sistemului un nou tip de valoare, negativă, scelerată, demonică –nonvaloarea, care, lipsită de orice fel de valență (ne referim aici la atât de clamata contrapolaritate, comparativ- și

conflictual-dialectică), întinsă ca un cancer, a pervertit, dereglat și degenerat întregul sistem, aducându-l în starea în care se găsește astăzi. Dacă această nonvaloare, care în cele din urmă este tot o valoare (în sensul de calitate negativă), a putut pătrunde din exterior în sistem, atunci înseamnă că sistemul nu are un înveliș ermetic, iar suma valorilor componente nu mai e constantă. Iar dacă nonvaloarea a luat ființă în interiorul sistemului, printr-o mutație filogenetică a evoluției unității individuale valorice, printr-o chimie internă deviantă și distructivă a compușilor săi vitali, sub acțiunea unor factori externi morbizi, corozivi, atunci alveola valorică nu este deschisă numai perfecționării și optimizării, ci, la fel de bine, pervertirii, transformării sale malefice în factor al răului, cu uriașă putere de influență și expansiune, iar învelișul sistemului, alterat, corodat și în cele din urmă distrus din interiorul său, este cel care permite, ori dinafară ori dinăuntru, acțiunea puternică, într-un sens sau în celălalt, al fluxurilor energetice negative. Deci nici în acest de-al doilea caz nu se mai poate vorbi despre

integritatea și caracterul său ferm, stabil și distinct funcțional, ci, mai degrabă, despre regretabila, nefasta sa permisivitate (permeabilitate).

În concluzie, susținem că sistemul valoric, cu timpul, pe măsura adâncirii continue a crizei culturale, pe măsura atacului tot mai puternic al factorului civilizațional asupra factorului cultural pur, nu a mai putut rămâne un sistem “închis”, în accepțiunea și semnificarea teoretică pe care Vianu o acordă acestui termen, ci, din contră, tot mai “deschis” în învelișul lui structural, permițând fie intruziunea contagioasă, devastatoare în conținutul său valoric, printre cele opt valori fundamentale, a unei antivalori, care este nonvaloarea, fie sinteza nefastă a nonvalorii în interiorul sistemului, cu aceleași efecte perturbatoare, de schimbare de polaritate axiologică și corozive la nivelul învelișului sistemic, printr-o mutație în “structura AND-ică” a valorii sau printr-o dereglare a interferenței valorilor.

(Continuare în numărul viitor)

Sura11

*aurii se prind sunetele de mâini
formând cercuri în memorie.
atât de ostenit sunt încât
nu mai pot să număr valurile
ce mi se izbesc de tălpi.
amintirile se desprind de mine*

*străpungând distanțele
dintre spumă și zbor
când rana mi se așează ca o insulă
în apa ta
în așteptarea pescărușilor obosiți
de atâtea tipăte.
sub pliscuri
închid ochii precum un miez de pâine
destul de umed
închid ochii și tac...*

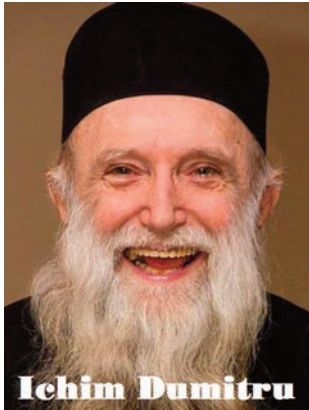
Ropsten

*râul roșu ascunziș al marilor secrete divine
mă despic să-ți aud muzica și oscilațiile glasului
în ecoul căruia cresc arbori înalți
de neant și de falsă lumină
de mi se fac laturile două ceruri negre*

*niciodată Stockholm
n-a fost atât de înfrigorat ca acum!
printre degete trec zeii
trenuri împinse de iluzii și de brumă
chipul spre care mă îndrept
a luat forma muntelui de zăpadă*

*planeta sunetelor pleacă unde îmi va picura sângele
desfă-ți palmele ca un evantai
doar tu stii cu exactitate momentul topirii ...*

Mahmoud DJAMAL

Ichim Dumitru

POEME DIN AFARA TURNULUI DE FILDEȘ

Ichim DUMITRU

Ca soarele, numai iarba răsare

Înainte să bea cerbul
din ochiul apei lumina
mi-ai cerut ca înel
prima undă făcută de stea.

„La ce folos,
te-a-ntrebat iarba
spre mine venind,
primul din urmă sărut?”

Lasă-mi
fântâna fermecată,
păzită de fluier de os,
să o apună doar cerbii.

Te-am iubit cum niciodată
cuvânt omenesc
nu ar fi fost în stare
să se întrecă în cântec
cu rădăcinile ierbii.

Răscruce

Nu te mira că mi-am închis porțile
și am sculptat lângă zăvoare
șarpe și crin.
Până aici vor veni drumurile tale
strigându-mă cu iarba fiarelor,
dar brațele
însetate de lujerul trupului tău
îmi vor fi legate până la sânge
cu funie și sălcii.

N-am să pot să-ți mai dăruie
jumătatea de cheie
să vii la izvoarele mele
să-ți logodești urmele
cu steaua copitei de cerb.

Din stejarul porții
numai ploile
vor culege crinii,
iar șerpii vor coborî de pe lemn
cu trup de măcieș.

...și vom căuta drumurile
și pietrele
ne vor ieși în cale.
Ne-om căuta stăruitor
și străini
vom ridica din umeri.

Balada florii de nuntă

Hai, scrie diece, în grabă,
uric tăbăcit în Pergam:
„Cai negri din țară arabă,
cu ținte de aur pe ham,

trăsuri și calești și rădvane,
ca-n solz pălpâind felinar,
livezi înflorind pe balcoane...”
„Mărite, dictează mai rar!”

„...să chiote vinul pe masă
ulcelelor - danț sub ulcior!
Vreau roua de stele culeasă
în cântec să-i pun sub picior.

Vison ca omătul pe munte
mai fin decât șoapta-n izvod
spre ea să-mi-nțindeți ca punte
când norii luceferi slobod...”

„Dar dacă șuvoiul, Mărite?”
„Din cer și din moarte îl smulg!
Tu, taci, scrie-n semne-aurite
tăcerea de clopot din fulg.

Ea vine sub voalul de noapte,
ca pasul de grâu prin parâng,
de dincolo, mări sunt vreo șapte,
pe-unde tainele lumii se stâng.

Și-n buchii, pe sub iarbă mărunță,
semnează-mă - Floarea-de-Nuntă!

Cireșul

Într-o primăvară mi-ai scris în privire
gândul tău.
Nu aveam ramuri - aș fi înflorit.

În altă primăvară ne-am scris amândoi
numele
pe un cireș sălbatic,
deasupra izvorului.
În zori apele erau o Cale Lactee.

A treia primăvară...
Unde o fi poteca spre cireșul nostru?
O fi furat-o vreun apus de lună,
sau iarba a ascuns-o-n gene
să o deschidă numai căprioarelor?

Mă tem că n-o să mai găsim
urma de lacrimă-a potecii.

Oare de ce?

„Ne întâlnim diseară.
Neapărat o să viu.”
și a plecat sprințară,
ca-ntotdeauna
în grabă.

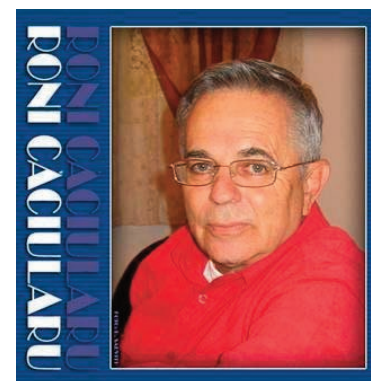
Oare de ce
atât de mult o iubesc?
Nici buzele mele nu știu
dar curioase,
a nu știu câta oară,
pe ale ei le-ntreabă
încet,
stăruitor
și pe furiș.

Oare de ce...?

MUZICA DE AUR A UMORULUI - „CHEMAȚI DOCTORUL” DE DOREL SCHOR

Roni CĂCIULARU

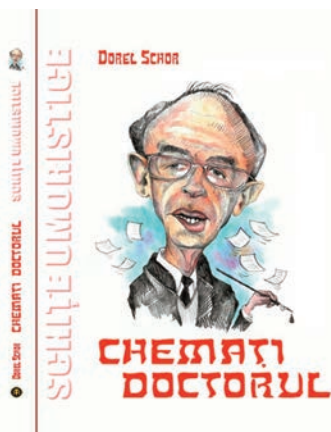
Dorel Schor s-a impus în literatura umoristică din Israel și din România cu notorietate de prim rang. Are azi valoare de scriitor clasic, are superioritatea unui stil umoristic specific și original, are profunzimea realismului adevărat al vieții de fiecare zi. Tematica sa este cea a israelianului din România, are pulsul actualității diurne, are marea putere de a ridica banalul la vibrația umană și umoristică a artei, învelindu-l în coajă de veselie mocnită și miez trist și bine ascuns. Scriitorul nu te implică pe tine, cititor de bună credință, dar te face să te simți cumva cu musca pe căciulă.

Farmecul lecturii prozei umoristice scrise de Dorel Schor este atât de mare, valoarea sa în aur este atât de evidentă încât, recunosc, pentru a da doar un exemplu, am luat recenta sa carte ca doar s-o frunzăresc, eventual să și scriu – dacă-mi iese – două, trei rânduri; doar suntem prieteni, ce naiba! Am deschis-o la ntâmplare, așa, de-o părere. N-am mai lăsat deoparte această bijuterie de scris românesc din condei de evreu. M-am regăsit cu multe păcate, dar am râs de alții. Am citit-o pe sărite, m-am dus și m-am întors, de la mijloc la sfârșit, apoi de la-nceput la alte pagini. Unde începeam o schiță, n-o puteam întrerupe decât după ce parșiv de talentatul meu prieten se oprea... Nici nu știu când am terminat de citit această carte cu 101 schițe, și deodată am rămas cu regretul că păcat că-s doar atâtea!

Între timp, Dorel Schor publică neobosit, schiță după schiță, în revistele internetale a lui George Roca: „Argument” (Australia), „Confluente literare” (România) și „Prolitera” (Germania). Da, amicul Roca, cel care din Australia i-a făcut această carte, aranjând-o, pudrând-o, dându-i puțin roșu de buze, fermecând-o grafic. Doina Meiseles, redactorul șef al revistei „Magazin Expres” și al „Jurnalului Săptămânii” a scos-o la lumină, elegant, la timp și cu seriozitate, prin Editura ei de

carte, din Israel. Îmi crește inima că am norocul să fiu prieten cu fiecare dintre ei, și să le admir farmecul muncii lor. Bine-nțeles, fiecare are valoarea lui, fiecare are specificul lui...

Dorel Schor stă acum într-o parte și mă privește, de undeva, din umbră, zâmbind în felul său, căci finețea lui de umorist aparent delicat, iscodește și gândște tot timpul. Oare cum m-ar surprinde și pe mine în vreo schiță?! Sau poate chiar a făcut-o deja, și n-am băgat de seamă! Voi reciti cartea!... Fără să vreau mă duce gândul la Șalom Aleihem, și simt că Dorel Schor este prin specificul artei sale un astfel de mare scriitor al unei lumi mici și bune, o lume cu farmec, cu savoare, având măcinșuri cotidiene și continuând să trăiască astfel cu și din ele. Patru mari caricaturişti de seamă (Costantin Ciosu, Costel Pătrășcan, Eduard Mattes și Andy Ceaușu) dau și mai multă expresivitate și strălucire recente cărții semnate de un mare scriitor! Da, îmi permit să spun astfel, acum, la a 15-a

carte a lui Dorel Schor – o carte cu rezonanță majoră în literatura umoristică a timpului nostru.

Lumea descrisă de Dorel Schor este și semnificativă și supusă corecturilor. Umorul de limbaj și de situații, stilul antrenant și curgător, modul delicat și fin de a glumi și a sublinia tare umane frecvente, iscusința de a spune esențialul

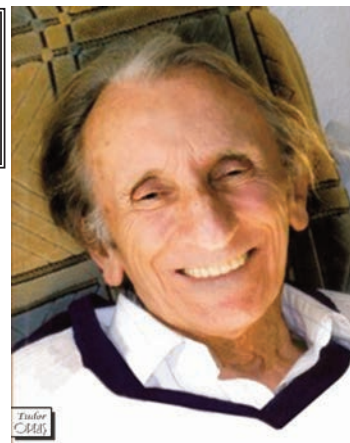
prin mici povestiri pline de umor subtil, fac din scrisul lui D.S. un companion plăcut și instructiv, un șuietist mereu bine venit pentru un suflet curat și mai ales o minte luminată. În fond, este vorba de artă de cea mai bună substanță! Formidabile sunt până și numele proprii ale personajelor sale – fără îndoială, antologice. Sunt, nu odată jocuri de cuvinte, adesea venite din limba idiș, ele rezonând sugestiv în actualitatea noastră imediată. Umorul este și prin ele evident și, aparent, inofensiv. Ghezinter Toit, ar însemna Mortul Sănătos; Matilda Gumișt este Matilda Nimic, Kleinergrois – Mititelumare. Dar câte scilipiri stilistice sunt încă! Poante și expresii aparte, situații deosebite și sugestii neașteptate, dezgoliri și semne de exclamare ale vieții alături de strâmbăturile ei morale...

Nu insist în privința succulentei tematici a cărții, căci i-aș fura cititorului o parte din plăcerea lecturii. Sugerez însă că întâmplările de un diurn anonim capătă aici, în cartea lui Dorel Schor, vibrație de senzațional ascuns, dar relevant. Personajele de la blocul de locuințe ale multor acțiuni ale volumului sunt în fapt aceleași cu cele pe care le-ntâlnim pe stradă și-n oraș. Sunt din Israel. Sunt din România. Sunt din întreaga lume...

Dorel Schor a devenit limba unui mare clopot de aramă, care transformă sunetele în muzica de aur a umorului. Poate fi admirat la orice oră, după „partitura”... „CHEMAȚI DOCTORUL!”...

POEME

Tudor OPRÎȘ

„GREUL” LUMII DE AZI...

(Mie la 84 de ani, tot român și tot în România)

*De-un timp simt aripile cum îmi cresc
Și cum le-ncerc – un pui de ciocârlie
Furat de ne-nțeleasa vitejie
Ce-l înșurubă-n cerul nefiresc.*

*Mă rup de oameni, vertical fășnesc
Spre-un țărm nemărginit de bucurie...
Și, plini de slavă, anii de chindie
De împliniri și lauri îmi vorbesc.*

*Dar mă-nspăimântă-această ascensiune
Spre azuriul smuls dintr-o minune,
Prin transparența vidului celesc.*

*Ieșind din metafizica mea ramă
Simt „greul” lumii de-azi cum mă înhamă
Și-n jos mă trage-asemeni unui lest.*

(Sonetele cetății, București, 2010)

DE CÂND GONIRĂM...

*De când gonirăm marele coșmar
Nu-mi recunosc nici țara, nici poporul.
Trecutul moare, plânge viitorul
Și cei ce ne conduc nu au habar.*

*Se murdărește cântecul stelar:
Prea mulți români își iau din țară zborul,
Se subțiază-al țării avatar,
Prosperă doar coruptul și-impostorul.*

*La cinci bogați, o mie de săraci,
La trei palate, pâlcuri de cocioabe;
Prin sate, doar bătrâni și-un pumn de boabe.*

*Zac fabrici ruginite printre maci,
Iar prin orașe, vicii, vânzoleală
Și viermi umani, râvnind căpătuială.*

(Sonetele cetății, București, 2010)

ATÂT ÎMI MAI RĂMÂNE...

*Mai am o bucurie: ca să scriu,
Să-mi torn ființa-ntreagă pe hârtie
Când timpul e o simplă jucărie
Într-un decor distrus și cenușiu.*

*Nu sunt miliardarul Văsălie
Și nici parlamentarul durduliu
Ca să-mi permit o mică fantezie
Sau luxul de a merge în taxi.*

*Trăiesc umil din pensia de savant
Sau scriitor (căci suma e tot una!)
Din ea putând plăti doar telefonul*

*Sau pe la anticari un vechi pliant
În care Miro zugrăvise luna
Cum își atârnă în văzduh balconul
Din care curge-un sos apetisant.*

(Sonetele cetății, București, 2010)

(1926 – 2015)

Autor a 60 de volume de versuri, memorialistică, traduceri, critică și istorie literară, șase ediții ale unor clasici, Doctor în filologie „Summa cum laude”.

Tudor Oprîș a colaborat, încă din adolescență, la diverse reviste literare, ziare și alte publicații. A cunoscut încă din liceu aprecierea și îndrumările lui George Bacovia, Tudor Arghezi, Camil Petrescu și Romulus Vulcănescu. Volumele de versuri Zborul cărăbușului (cartea de debut, 1944) și Cântecul Săgetătorului (1947) au obținut premii naționale.

Din 1966, a fost inițiatorul concursurilor naționale de creație și presă școlară, realizatorul a sute de antologii literare și editorul a numeroase volume individuale de creație literară a elevilor din România. Una dintre pasiunile sale a fost biologia și a publicat enciclopedii și dicționare în acest domeniu.

Tudor și soția sa, graficiană Elena Boariu-Oprîș (care i-a ilustrat majoritatea cărților), au împărțit apartamentul lor cu mult iubitul motan Kiki timp de două decenii. Tudor a publicat cartea 20 de sonete pentru motanul Kiki, câte un sonet, ca omagiu, pentru fiecare an cât a trăit motanul lor. Pentru activitatea sa deosebită ca profesor, scriitor și mentor cultural al tinerei generații, Tudor Oprîș a fost răsplătit cu Ordinul Național pentru Merit în grad de Cavaler. Pentru întreaga sa activitate, în decembrie 2014, a primit premiul Opera Omnia din partea Uniunii Scriitorilor din București, secția Literatură pentru Copii și Tineret.

Despre boemie, morală și jocul lingvistic

Passionaria STOICESCU

Încă din titlul ales, „**Boeme și alte proze scurte**”, volum apărut la Editura Inspirescu, Satu Mare, 2017, colecția „*Scriitorii secolului XXI*”, George Terziu demonstrează apetența sa spre joc – lingvistic și semantic – „boeme / poeme” susținând un soi de paronimie metaforică. În ce fel se traduce asta?

De la început, autorul ne dezvăluie esența existenței sale artistice și a existenței sale în general: boemia, traiul într-o dezordine indusă de crezul și simțămintele sale, sinceritatea de a o recunoaște și a face acest gest cu un fel de curaj ostentativ.

Boemia poetică e susținută însă de poezia adevărată, cu timbru propriu. „*Linia imaginară*” trasă de George Terziu are concretețe, „*Poeții îi fac cu mâna din fum*”, prietenii îi sunt „în creier”, iar lumea sa „e din sticlă murdară/ din fantezii și din șoapte”. Omul contemporan văzut de poet înseamnă „*Omul trist din orașul trist/ Cu viața lui repetată, rotundă/ Care se trezește la 8 dimineța/ Sorbindu-și aerul și silabele din ceașcă/ Și privirea lui blândă/ El nu urăște pe nimeni, nu iubește pe nimeni, Este echidistant ca o floare tandră/ Puțină realitate și multe amintiri ratate...*” Concluzia? „*De atâta prostie se face seară/ Și încep să ne crescă dinții de lapte*”. Această „minoritate” reprezintă majoritatea și titlul poemului e pe măsură: „Concert de pian pentru majori”.

Partea de poezie „**Boeme**” are o structură combinată: despre condiția poetului față în față cu cea a omului obișnuit: „*Rimele curg printre cărți disperate/ Poetul stă*

respectuos în picioare” („Prietenilor din cărți”), despre sentimentul religios („Aer de sărbătoare creștină”) și multe poeme de dragoste, de fapt lamento-uri pentru iubita cândva reală,

acum devenită „*O himeră/ Postată undeva în stratosferă/ Ca un final de film fără imagini/ Sau ca un vis frumos, neomenesc...*” („Final ratat”). Dar cu toate regretele și tristețea, aferente despărțirii, autorul are forța lucidității întru potolirea unei disperări adesea mimate. Altminteri n-ar fi scris „*Picioarele mele sunt acoperite cu lut*” („Momentul”), simțindu-se destul de „pe pământ”, trufaș chiar, atunci când afirmă: „*Dacă te-ncrezi în rândurile mele/ Și crezi în ele mereu, / Să știi că ai în mână/ Cartea de vizită a lui Dumnezeu...*” („Poate”). „*Învingătoare viața va merge mai departe*” („Dimineța ciudată”), cu atât mai mult cu cât parodicul, sarcasmul care nu-l părăsește o clipă, își arată brusc fața: „*Azi te iubesc nepereche/ Azi te iubesc precum o torță de flori/ Dar fii calmă, poate o să-mi treacă...*” („Poem banal, într-o zi banală”) sau „*De ce gândesc imagini fără noimă?/ Aceste roiuri de cuvinte-n zbor/ Când tu, de fapt, ești dusă după lapte, / Iar eu te-aștept și mi-e atât de dor...*” („Retorica matinală”).

Pentru a completa acest caleidoscop liric sunt și câteva poeme preamărind copilăria și

puritatea („Caii gândului”, „Copilărie”).

Între Ion Minulescu, Marin Sorescu și Șerban Foarță, ba chiar preluând ceva din poemele de frondă ale lui Vladimir Văsotki, din care am tradus, George Terziu are glas propriu și poezie notabilă.

„**Alte proze scurte**” anunțate în titlul cărții au totuși un nume în volum: „**Proze etnobotanice**”. Iarăși plăcerea jocului semantic! Etnobotanicele sunt prafuri create în laborator: droguri sintetice care dau dependență, care induc halucinații, euforie, relaxare, amnezie, dar pot cauza și moartea. Ele sunt consumate în starea de boemie, anunțată anterior. Apreciez autorii care știu să-și aleagă titlul cărților lor în conformitate cu conținutul, frizând echivocul, așa cum stă bine artei, literaturii. Prozele lui George Terziu pot da dependență la lectură, dar se poate înțelege și că autorul e dependent de scrisul lui. Că scrisul, în genere, dă halucinația măririi, a rămânerii în timp prin el. Doar că, paradoxal, și aici autorul operează cu ironie și sarcasm, ba chiar cu autoironie, în semn că își cunoaște limitele și nu se ia prea tare în serios. Rețeta e asemănătoare cu cea din „**Proza bipedă**”. De la versul

manifest din „Boeme”, în care se adresează confracților „*Voi chiar credeți că acum suntem cu adevărat?*” desființând iluzia scrisului, se trece la concret, la real, cu biciuirea absurdului social și politic contemporan, cu mesaje codificate și parabole, care au ca scop să ia în derizoriu contradicțiile lumii în care trăim, pentru „a ușura” mizeria de zi cu zi, cauzată de tarele noastre caracteriale, de starea perpetuă de nerezolvare a problemelor din contemporaneitate.

Personajele lui George Terziu sunt construite din stările lor psihologice și comportamentale. Nu au chip, dar au atitudini, mod de gândire și reacție, care să le contureze fața. Hazardul, absurdul se grefează pe tragic, dar tocmai din această combinație iese parodicul. Finalurile sunt neașteptate, iar jocurile de cuvinte fac deliciul povestirilor.

Afacerea semințelor din „*Afaceri comuniste*” ascunde drama politică a intelectualului care cumpără semințe pentru ambalajul lor prețios – pagini dintr-o „*Istorie a literaturii române pe unde scurte*” de Monica Lovinescu. Finalul e ca de roman polițist, dezvăluind parabola sămânței. Peste cea mundană și banală, ca hrană a săracului și a omului de rând, deci deasupra ei, la propriu și la figurat, stă „sămânța culturii”, interzisă în comunismul incipient.

Modelul lui Dimi, bărbatul în căutare de neveste și cu multe

căsătorii la activ, din proza „*Miresele lui Dimi*”, nu e altul decât politicianul contemporan Călin Popescu Tăriceanu, campion la înșurătoare. Morala povestirii, deși vulgară, „Și șoarecele se satură de aceeași gaură”, e adevărată și salvatoare pentru bărbat și

justificativă pentru derapajele feminine ale personajelor. Filozofia de viață desprinsă din fiecare mariaj al lui Dimi e savuroasă și extrem de reală. Finalul este de un comic tragic. La spovedania în fața preotului, întrebat de acesta după tipic, dacă se leapădă de Satana (femeia, în capul celeuia cu atâtea experiențe matrimoniale la activ), Dimi răspunde: „- Părinte, m-aș leapăda, dar am trei copii cu ea!”

„*Iubita lui Pink*” aduce pe tapet duetul credincios/ ateu cu deriziunile soartei pentru credincios. Dialogul spumos între cei doi nici nu eludează, nici nu confirmă adevărata existență a Celui de Sus.

„*Asociații*” prezintă un alt cuplu tragi-comic: profesorul de

filosofie și elevul său, ba chiar și tatăl elevului, la fel de troglodiți amândoi aceștia din urmă. Încercând să pareze obrăznicia golănească a elevilor, dar și prostia lor, filosoful însuși devine ridicol cu explicațiile date pe măsura tembelilor interlocutori, speriați nu de neștiința lor, ci de urmărirea la modă ale DNA.

Ca ingrediente, toate prozele au perechi antinomice: sacru/ profan, înțelepciune/ prostie, naivitate/ șiretenie, bigotism/ ateism, masculin/ feminin. Din confruntarea lor se naște tensiunea prozei „tratată” de către autor gradual: de la ironie la sarcasm, totul reliefând absurdul existențial.

O altă trăsătură a prozelor din această carte este caracterul lor interactiv. În toate finalurile, autorul intervine și-și face simțită prezența, ori moralând discret, ori autoironizându-se, ca în „*Asociații*”: „*Pentru că nu mai am ce să vă povestesc, aici, la Spitalul de Psihiatrie din Gătaia, unde sunt internat de doi ani, se stinge lumina la orele 22, vă doresc numai bine și ne vedem mâine. Până atunci nu uitați: Viața noastră este un mare rahat, dar e singurul bun de preț pe care-l avem!*”

Morala? Nu credeți un nebun, dar nu uitați că el e rezonatorul care spune lucrurilor pe nume.

„Rezon”! i-aș răspunde și eu ca unui confrate, ca demni urmași ai lui Nenea Iancu, cel cu „văz enorm” și „simț monstruos”.

Din trecere

Și m-am pitit, odată, după Polul Nord,
deși nu i-am cerut voie ...
Mă și gândeam la Nică... și la cuptorul casei lui.
Dar a venit să vină chiar Mihai,
de undeva, de pe la Borta Rece.
Ușor trist, sau numai un pic obosit...
Și parcă mi-ar fi zis, ce urma să le zică și altora:
„Ce e val, ca valul trece.”
El era atunci trist, v-am spus și mai înainte...
Dar, tot el era !

Ion Teodor PALADE

Lumini paralele

PROBLEMA AVANGARDELOR

Adrian GRAUENFELS

Orice studiu al Avangardelor Românești la începutul secolului XX (1918-1930) am deschide, ne duce fără greș la numele artiștilor români, cei care au pus bazele și au inventat dadaismul, o mișcare colosală în filosofie și arte, care a devenit mai târziu inima suprarealismului. Ideile lor au migrat în toată Europa influențând profund modul de a privi și consuma literatura, pictura și artele în secolul trecut. Vom întâlni mereu numele unor artiști evrei ca de exemplu: Tristan Tzara, Marcel Ianco, Gherasim Luca, Benjamin Fondane, Victor Brauner, M.H. Maxy, Jules Perahim, Paul Celan, Sesto Pals, Paul Păun, Arthur Segal, Brunea Fox etc, toți născuți în România, toți inovatori și promotori ai schimbării și a anulării dogmelor care sufocau sufletele. Ei intuiau marea revoluție socială, mentală și ideologică, care urma să schimbe definitiv vechea Europă. Grupurile de avangardă se strâng în jurul revistelor Contimporanul, Integral, Unu. Avangarda s-a vrut și a fost purtătoarea noului, a marcat deschiderea spre o încercare artistică de separare de tradiția literară și cultura rigidă, realizând o sincronizare perfectă cu avangarda europeană.

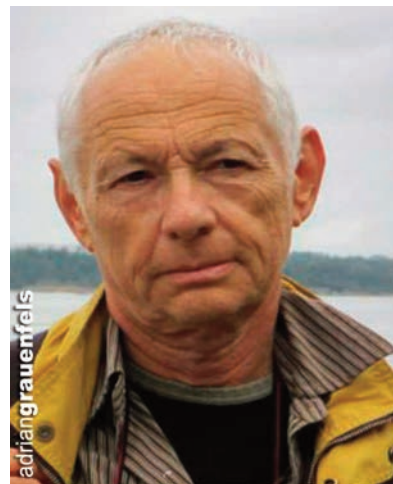
Dadaștii se luptau la sânge cu arta abstractă, refuzau cubismul, erau considerați radicali, extremiști și nu inovatori. Dar ideile lor se răspândesc cu viteza fulgerului din Elveția spre Germania, Franța, Rusia, Belgia, Olanda. Avangardele produc scandaluri, polemici, erau detestate de unii, alții se înlăturau aproape instantaneu. Azi am defini mișcarea avangardistă a fi un pluton în fața frontului, căutând drumuri necunoscute, pentru cei care îi vor

urma și imita. Pictorul Kandisky face ordine în haosul avangardist al timpului său, desenând un triunghi în vârful căruia se află artistul care conduce omenirea spre noi culmi estetice, spirituale.

Foarte mulți avangardiști sunt respinși de oficialități, de academii, la fel cum se întâmplase impresioniștilor și fauviștilor la vremea lor. Prin anii '70 ai secolului XX istoricii artelor au pus întrebarea dacă mai există avangarde. Ambianța socială fiind schimbată, răspunsul primit este un definitiv nu. Avangardele pe care noi le căutăm și discutăm au fost posibile până la apariția postmodernismului care a șters toate granițele între percepție și interpretarea ei. Avangardiștii noștri au avut o istorie zbuciumată, pe câțiva îi vom aminti aici.

Marcel Ianco (1895-1984) - Ianco era pictor avangardist, fondator al dadaismului alături de evreul Tristan Tzara. A fost arhitect, grafician și gravor. A construit în București clădiri după noi idei arhitecturale, cubiste. Scribe la revista Contimporanul alături de Voronca și Arghezi. A emigrat în Israel unde înființează o colonie a artiștilor la Ein Hod, la sud de Haifa. Un muzeu permanent prezintă vasta opera a lui Ianco. Orașul Tel Aviv numără zeci de case a căror arhitectură este semnată de Marcel Ianco.

Isac Peltz (1899-1980) - scriitor al Bucureștiului, al „Caii Văcărești”. Cartea sa transformă o drama personală într-un român puternic plasat în mahalaua evreiască, carte la care a lucrat timp de 10 ani. Este o prețioasă mărturie a atmosferei și moravurilor cartierului în anii 20. Mai scrie și „Foc în Hanul cu Tei”. A fost un publicist și jurnalist apreciat.

Jules Perahim (1914-2008) - Scenograf, pictor, grafician. Activ de la 18 ani în grupul de avangardă. Era bun prieten cu avangardiștii: Gherasim Luca, Aurel Baranga, Victor Brauner, Sașa Pană.

Din anul 1940 politica antisemită a guvernului Goga - Cuza duce la pierderea cetățeniei pentru circa 200.000 de evrei. În August 1940 se legiferează legi inspirate de politica de la Nurenberg și se interzic căsătoriile mixte între evrei și ne-evrei. Evreii sunt excluși din asociații, școli, teatre. Apar rebeliuni legionare în Moldova, în București au dus la incendierea Templului Spaniol din strada Negru Vodă, distrus apoi complet. Templul Coral (în stil maur după un model de sinagogă vieneză) a fost devastat în 1941. O revoltă contra generalului Antonescu se transformă în pogrom, calea Văcărești fiind în centrul animozităților. După cel de-al doilea război mondial o mare parte din evrei pleacă din România spre Israel și din cei 70.000 de evrei Bucureșteni rămân pe loc numai vreo 4000.

Profeți ai viitorului, bănuind catastrofa iminentă, unii dintre avangardiști ei evadează din România amenințată de nazism spre Franța,

Germania sau Israel. Jules Perahim evadează în URSS și revine după războiul mondial. Benjamin Fondane este activ la Paris unde se instalează în 1923, acolo publică și scrie în limba Franceză. Va fi arestat și gazat de naziști în 1944. Paul Celan se stabilește la Paris în 1948.

Acești artiști exilați continuă să muncească, să producă o artă revoluționară fie literară, fie vizuală. După războiul al doilea mondial câțiva vangardiști se reunesc la București. Din 1945 până în 1947 grupul de artiști suprarealiști, din care făceau parte Gherasim Luca, Gellu Naum, Paul Păun, Virgil Theodorescu și Dolfi Trost, încearcă să definească situația suprarealismului în contextul unor transformări sociale iminente. Paul Păun (1915-1994) a fost mezinul unui cuplu de evrei moldoveni pe nume Herscovici. A devenit membru al grupului avangardist „Alge” și a început să publice în revista cu același nume. La începutul anului 1940, el a co-fondat grupul suprarealist Bucureștean. În paralel cu activitatea de avangardă, Păun a terminat studiile sale de medicină. În timpul celui al doilea război mondial, Păun, ca doctor evreu, a fost obligat să lucreze în lagăre de muncă forțată pentru prizonierii de război ruși. În iarna anului 1945, Păun a apărut cu o expoziție personală de desene suprarealiste figurative, executate în cerneală, urmată de o expoziție de grup în 1946. Participă la o nereușită încercare de plecare ilegală din România, în 1948. A primit în cele din urmă un permis de emigrare în 1961. Stabilindu-se la Haifa, a reluat practica medicală și activitatea sa artistică. Păun a rămas activ până în 1990, producând desene în cerneală de mari dimensiuni și desene în creion. Desenele lui sunt fie suprarealiste, cu spații bânuite de chipuri fragmentate sau total abstracte. Poetul Gherasim Luca, hărțuit de comuniști părăsește România pentru Franța în 1952. Acolo va scrie în limba Franceză și va deveni unul din cei mai

mari poeți de limbă franceză, născuți în afara Franței.

Moștenirea culturală lăsată de acești mari artiști este colosală. În afară de Marcel Ianco căruia i se dedică un muzeu „Ianco-Dada” la Ein-Hod, orașul artiștilor pe care îl fondase, toți ceilalți sunt ignorați și uitați și în România dar și în Israel. Guvernul comunist la putere până la revoluția din 1989, ține în secret avangardele, numele artiștilor noștri dispar din nomenclatura celor studiate, pomeniți sau agreeți. Așa se face că în România postbelică „Avangardele” nu sunt cercetate, iar prezervarea tezaurului cultural trece în mâna unor persoane private.

În schimb, în Franța, Gherasim Luca, Benjamin Fondane, Victor Brauner etc se bucură de faimă și munca acestor artiști este studiată, tradusă și publicată. Operele complete ale lui Tristan Tzara sunt proprietatea editurii Flammarion, alte scrieri sunt sub controlul editurii Gallimard. Luca este exploatat de firma „José Corti”, în Israel văduva lui Paul Păun cedează manuscrisele soțului fără discernământ, unor neaveniți. Tablourile lui Perahim sunt vândute la întâmplare, unele prin licitații, altele ajung în colecții particulare și dispar fără urmă. În lumea întreagă apar pleiade de cercetători, profesori sau autori fără vreo legătură cu rădăcina românească sau iudaică a acestor

avangardiști evrei, care sesizează comoara culturală lăsată la cheremul norocului!

1997 - Apare societatea de studii Benjamine Fondane (fondatori: Monique Jutrin, Eric Freedman, Claire Gruson, Isidore Zultak). Editura Vinea - România- traduce și publică o lungă serie de cărți ai avangardiștilor români. Nicolae Tzone cercetează pe Tzara, Luca și Ianco. Paul Celan este studiat la Universitatea din Berlin în mod curent. Edituri ca Polirom, Tracus Arte, publică lucrări diverse. Profesorul Ion Pop, Geo Șerban Petre Răileanu, etc scriu intens despre Tzara, Urmuz, Luca și ceilalți avangardiști. Marius Hentea publică cartea „Tata Dada”. Academia Română a produs un volum cu numele 75HP. La Editura Tracus Arte mai găsim cartea Sesto Pals scrisă de Michael Finkenthal și de Răzvan Voncu. Igor Mocanu prezintă filme ale avangardelor. Lista este interminabilă și suntem recunoscători acestor persoane care aduc la lumină marele fenomen avangardist pornit în România.

Problema rămâne totuși a noastră. O mare expoziție a avangardelor plastice numită „De la Dada la Suprarealism: Artiști evrei în Avangardă Română, 1910-1938”, a fost posibilă numai datorită unor sponsori și organizatori străini. Israelul oficial practic nu studiază și nu încurajează cercetarea avangardelor. Nu există un centru care să coordoneze arhivarea documentelor și a mărturiilor rămase pe la colecționari, moștenitori și particulari. Nu există un muzeu serios al evreilor români care au inventat Dadaismul și Avangardele. Iată un teritoriu regretabil, monstruos de neglijat. Invit cititorii care dețin informații, scrisori, cărți sau documente legate de persoanele amintite să ni se adreseze. Prezervarea a 100 de ani de la scânteia dadaistă este o cauză nobilă care ne fascinează și obligă totodată.

Marea invocare

Laurențiu MODAN

Bătrâne nemuritor și vrednic Voievod, ar trebui să te pogori măcar o zi, de acolo, din imensitatea veșniciei în care te-ai cufundat, și după ce vei fi luat aminte de faptele și pildele urmașului tău, Mihai Voda Viteazul, să te minunezi de «pohtele ce-au pohtit» mințile odioase, ale unora dintre urmașii tăi, să pui mâna pe o grămadă de țepe, și să treci la străpungerea trupurilor celor cărora gărgăunii și politica li s-a urcat la cap, căci numai așa vei putea curăța pământul fostei tale «țărișoare», de hoți și golani, de haimanale și minți puturoase, de fanfaroni și vânzători de neam, care cu toții au dus nația la pierzare!

Te vei uimi, văzând cum urmașii românilor de sub sceptrul tău, se hlizesc astăzi doar la cancanurile politice, derulate în ritmuri de șatră din mahala, și nu vei înțelege cum toți pot sta cu gura căscată la ciondănelile pe care și Tu le vedeai, dar nu le admiteai când apăreau între curtenii tăi slugarnici, pe care de îndată-i corijai... Și nu-ți va veni a crede că urmașii stirpei tale sunt cam leneși, și cătu-i ziua de lungă, trag mîța de coadă și dulăul de urechi! Vei vedea Măria Ta, ca stră-stră-strănepoții oștenilor tăi se mulțumesc acum, doar cu o coaja de pâine uscată și cu un blid de apă, care le sunt aruncate de niște ciocoi de tip nou, care în vremea ta, de-ar fi îndrăznit să-și ridice capul, erau făcuți deodată, una cu pământul! Dar Tu, fie ca pe unii îi vei mângâia cu parul, fie că altora le vei sorti țepa cea dreaptă, numai Tu vei mai putea să îndrepti câte ceva din răul pe care l-au făcut mulți dintre urmașii tăi, înrolați acum, în cete care se numesc partide, în fond, haite conservatoristo-securiste, populate cu stră-stră-strănepoții celor ce Tu, la vremea ta,

i-ai fi încartiruit în companiile «ochiul și timpanul», sau respectiv «simțul și mirosul».

Toți cei ce erau în jurul tău, curtenii adică, se cheamă azi «parlamentari» și «guvernanți»... Dar Tu, mărite, vei vedea că ei, în loc să fie curteni, ar trebui să înfunde pușcăriile, acum, cu mult prea neîncăpătoare pentru fauna lor prea pestriță! Deși au tigvele goale ca dovlecii mănăți, ei dau din coate, și din tată-n fiu se străduie să-și mențină pe veci «foncțiile» de la curtea găunoasă a palatului de azi, care nu-i nici măcar penumbra glorioasei tale curți, știută și temută în cele patru zări ale lumii!

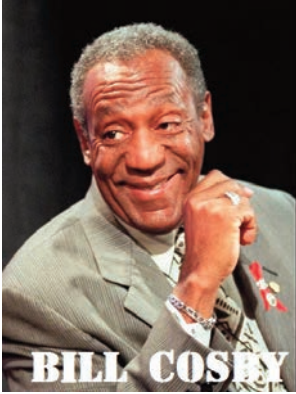
Vino bătrâne și vrednic Voievod, ca punând mâna pe paloș, să începi să tai șhlețele de golani și infirmi intelectual, care s-au cocoțat ca scroafele-n copac, și care legați între ei prin imbecilitate cu parâme groase marinărești, cât roata carului, dar și prin munți de bani, au sărăcit «sărmana scumpă țară». Doar Tu mai poți alunga pelagra și ciuma din actuala «pulitică» românească! Doar Tu, mărite Vodă, ne mai poți scăpa, trăgându-i în țepă pe prostălăii fuduli și needucați, bețivi și curvari, infatuați și grupați în cete de pradă, rânjind tâmp și scuipând jeturi de vorbe bășinoase. Doar Tu vei mai putea trimite în coltul lor de țară, pe cosașii peltici ce nu pot fi nici măcar ucenici la căratul sacalei cu apa, în târgul în care ei se cred «buricul Trebii». Doar Tu, Țepeș Vodă, vei mai putea biciui curvele hăde de azi, strecurate-n palat pe ușa pidosnică, de vreme ce se țin cu urmașii curtenilor tăi, afundați în voluptatea soldurilor lor imense, curve pe care dușmanii tăi osmanlâi, nu le-ar fi primit în haremul lor, nici măcar ca

țiiitoare de-o noapte.

Ridică-te din somnul de veci, Măria Ta, și mângâie-i cu bâta pe spinarea lor cea groasă și nesimțitoare, apoi împunge-i cu țepușa ta dojenitoare în șezutul lor cel lat cât o baniță, pe cei vreo 3000 de golani și curve, căci stau pe post de curteni, dar în fond, nu-s decât vânzători de țară, negustori de iluzii, distrugători de neam, care mișună bocăind toc-poc, pentru chiverniseala nemăsurată a lor, a progeniturilor și a acoliților lor... Dă deoparte lespede de pe secularul tău mormânt, și vino Tu, Țepeș Vodă, printre ai tăi, căci numai Tu mai poți distruge cutia Pandorei, deschisă de prostia, hulpavitatea și lăcomia nemărginită a urmașilor degenerați ai curtenilor tăi! Doar Tu viteazule, punând mâna pe acești curteni de stirpe nouă, și împărțindu-i în smințiți și în mișei, «gâdilându-i» apoi, cu țepe pe măsura faptelor lor, vei putea să redai speranța pierdută a gloatei înfometate, prostit, uitat, sărăcit, scuipat, zilnic și silnic batjocorit. Tu singur vei mai putea reaprinde scânteia unei existente demne, pentru o nație aflată pe marginea a două prăpăstii, una, spre mirajul de neatins al Vestului, iar alta, pe malul nămolos al Estului...

Continuare în pagina 18

Bill Cosby: „Am 74 de ani și sunt sătul”

Am 74 de ani. Am lucrat din greu de la 17 ani, în afară de o scurtă perioadă de timp, în anii '50, când am fost în armată. În afară de perioadele când am fost bolnav, am lucrat 50 de ore pe săptămână și nu mi-am luat concedii de boală timp de 40 de ani. Am reușit să câștig salarii rezonabile, dar n-am avut moșteniri și prin urmare a trebuit să lucrez ca să ajung la ceea ce am acum. Având în vedere ce se întâmplă în economie, pensionarea mea se pare că a fost o idee proastă și sunt sătul. Foarte sătul.

Sunt sătul să mi se tot spună că trebuie să „ajut financiar” persoanele care nu au etica muncii pe care o urmez eu. Sunt sătul să mi se tot spună că Guvernul va lua din banii pe care îi câștig - prin forță, dacă e necesar - și îi va da oamenilor prea leneși ca să câștige bani.

Sunt sătul să mi se tot spună că Islamul e „Religia Păcii” când în fiecare zi pot citi zeci de relatări cu musulmani care își omoară surorile, soțiile și fiicele pentru „onoarea” familiei; sau despre

musulmani care manifestează violent pentru cea mai mică ofensă; sau despre musulmani care omoară creștini și evrei fiindcă nu-s „credincioși adevărați”; sau despre musulmani care ard școlile de fete; sau despre musulmani care omoară cu pietre victimele violurilor, pe care le consideră „adultere”; sau despre musulmanii care le taie fetițelor mici clitorisul și labiile vaginului; toate acestea în numele lui Allah, fiindcă Koranul și Legea Islamică le impune să facă asta.

Sunt sătul să mi se tot spună că trebuie „fîm toleranți cu alte culturi” și deci trebuie să lăsăm Arabia Saudită și alte țări arabe să își folosească banii din petrol ca să finanțeze moschei și școli islamice care răspândesc ura contra nemusulmanilor în Australia, Noua Zeelandă, Regatul Unit, SUA și Canada. Și asta în timp ce nimeni care trăiește în Arabia Saudită sau alte țări arabe nu are voie să construiască vreo biserică, vreo sinagogă sau vreo școală religioasă, care să învețe lumea despre dragoste și toleranță...

Sunt sătul să mi se tot spună să îmi reduc standardul de viață, pentru ca astfel să lupt împotriva Încălzirii Globale, pe care nimeni n-are voie să o dezbată.

Sunt sătul să mi se tot spună că consumatorii de droguri sunt de fapt bolnavi și că trebuie să îi ajut să se trateze și să plătesc pentru stricăciunile pe care le fac. Oare cumva, vreun bau-bau uriaș i-a înghesuit pe o alee întunecoasă, le-a

îndesat praf de cocaină pe nas și le-a înfipt vreun ac în venă, în timp ce ei tot luptau să se opună?

Sunt sătul să tot aud de atleți, artiști și politicieni bogați din toate părțile, care vorbesc de greșelile lor inocente, de greșelile lor stupide, de greșelile lor din tinerețe, când de fapt toți știm că singura lor greșală a fost că au fost prinși asupra faptului. Sunt sătul de oamenii care cred că au drept la orice, fie ei bogați sau săraci.

Sunt într-adevăr sătul de oamenii care nu-și asumă responsabilitatea pentru viețile și acțiunile lor. Sunt sătul să îi ascult cum învinovățesc Guvernul, sau discriminările, sau orice altceva, pentru problemele lor.

Sunt de asemenea sătul să văd tineri și tinere, adolescenți sau abia trecuți de 20 de ani, care se „împodobesc” cu tatuaje și piercinguri, retezându-și singuri șansele să fie angajați undeva și apoi cerșind bani de la Guvern.

Da, sunt al dracului de sătul. Dar de asemenea sunt fericit că am 74 de ani. Fiindcă nu am să ajung să văd lumea pe care o fac oamenii ăștia. Îmi pare rău doar pentru nepoata mea și pentru copiii ei. Mulțumesc Domnului că-s pe drumul către El și nu invers.

Nu există altă cale ca acest mesaj să fie larg răspândit, în afara faptului că fiecare din noi care sunt la fel de sațui ca si mine, sa-l retransmită!

Aceasta este șansa ta să faci diferența!

→ Continuare din pagina 17

Mărite Voievod, de-acolo unde ești, chiar și doar umbra ta este dădătoare de speranță, celor prigonți... Vino așadar și adună iarăși sub sceptrul tău de Viteaz, gloata cea umilită și uitată de toți, dar în care se află Puterea dădătoare de speranță reînnoirii... Pune să sune cornul adunării la luptă, a celor mulți și oropsiți, căci ei toți îți aștepta semnul, pentru a dovedi că nu pot fi

uitați de soartă! Și pregătește căruțe de țepe, Măria Ta, să tapetezi intrarea Snagovului cu leșurile netrebnicilor curteni de azi, ca ofrandă pe altarul dreptății din mănăstirea ce-ai ridicat-o în slava Domnului, cu speranța îndreptării minții și trupului păcătoșilor!

Unde ești Tu, Țepeș Vodă?!? ... Nația nu te-a uitat, iar faima îți este cu mult mai mare decât în vremea în care te-ai amestecat printre muritori! Arată-ți iarăși spiritul căci doar Tu

mai poți îndrepta și spori puținul ce-a mai rămas, punând stavila în calea pieirii stirpei tale... Cei mulți și oropsiți, cei drepti ca brazii, cei cu inima alături de neamul lor, te așteaptă!...

Semnul dat de tine va fi scânteia luptei pentru unitatea gleei străbune, pentru neatarnarea ei, pentru reînvierea solidarității nației, care trebuie să-și ridice fruntea din colbul drumului și să privească încrezătoare spre un viitor prosper!

POEME

Nicolae ROTARU

NICOLAE ROTARU, născut la 28 martie 1950, în localitatea Glîmbocata, Argeș, este ofițer de carieră, promoție 1972 (transmisionist, în retragere din Jandarmeria Română cu grad de general de brigadă), scriitor validat de trei concursuri de debut editorial între anii 1982-1985 (membru al USR, filiala Proză, București din 1990), ziarist profesionist (membru fondator al UZPR în 1991, fost director al mensuralului Pentru Patrie și deținător al Ordinului Ziariștilor Cl. I Aur), profesor universitar (doctor din 2003 al Universității din București, cu expertiză în psihosociologie, comunicare și management). Este autor a peste 110 cărți (roman, nuvelă, povestire, schiță, pamflet, aforistică, poezie și creație rebusistică), deținător a numeroase premii, titluri, diplome și medalii, fiind desemnat cetățean de onoare al comunei Leordeni (2007) și, respectiv, al județului Argeș (2011). Familist, filatelist, numismat, șofer (profesionist), nefumător, antialcoolic, naționalist, visător, apolitic și optimist.

UMBRA VIE

*Ce știi tu, umbră-nțolită,
A nefirii rea ispită?
Ce mai știi, gângav rostit,
Al tăcerii de-antracit
Care ți-a-mpuiat auzul
Și ți-a șterpelit tot uzul,
Apetitul și puterea,
Răsuflarea și plăcerea?
Nu mai știi și nu mai poți,
Umbră vie a celor morți,
Biet schelet împielit
Chip al unui timp uitat,
Mersul unei stări în loc,
Starea unui fost noroc!
Te-ntreb de departe-anume,
Cum te-ntreabă-ntreaga lume,
Ce se-ntâmplă, cine ești,
Și de ești, cărei povești
Aparții și ca drept cine,
Fâlfâit de țeale pline,
Dăinuind ani și decenii*

*Într-o lume de vedenii,
Într-o lume-așa precară,
Draga mea nonagenară,
Bună de-a fi pusă-n ramă
Dragă umbră vie – mamă!?*

SICOFANȚII

*Biet sicofant, nemernic delator;
Te-am dibuit ușor printre hiene,
Aștepti alt leș, dorești un alt omor;
Și-ți cauți țința privind printre gene*

*Să poți alege-o victimă, un ins
Pe care să îl vinzi ca un geambaș
S-ajungă sub satâr, un om învins,
Iar tu apoi parșiv, hulpav și laș,*

*Să-l încolțești, să-l sfășii, să-l devori,
Tu și ai tăi din neamul hinesc,
Maestri-n lingușeli și tras de sfori,
În jungla care-i spațiul românesc.*

*Dar într-o zi și tu vei fi turnat
De vreo libarcă ori de alt gândac
De-un pui de javră și el sicofant,
Ce-ți vor veni când nu te-aștepti de hac!*

TRUP-JUNGLĂ

*Creier-hidră hulpavă,
Îți vâri tentaculele ude
prin nopțile reci și zălude,
în călimările cu otravă...*

*Inimă-hienă flămândă,
neastâmpăr felin, sângeros,
te tot zbați în cușca de os,
prădător rămas fără pândă...*

*Ochi-vultur rotitor și vorace,
argus de veghe înfometat,
ce mă ajuți să cad în păcat,
cu uitătura-mi hapsână, vorace...*

*Trup-junglă de vrede sonoră,
viscerele lacome-n haită,
avide animale în raită
te prind, teucid, te devoră...*

PLOUĂ ÎN MAHALA

*Se-ngroapă-n bălți și smârcuri malul
Pe unde trece Colentina,
Îmi plânge tristă iar retina
Și dorm în șa când trec cu calul.*

*În mahala, spre-un vechi ogeac,
Unde m-așteaptă o muiere
Cu buze dulci și sfârc de miere
Ș-alte dichisuri pentru leac,*

*Noi sulimanuri de plăcere,
Lungi legănări, șoapte pribegi,
Pe care, dacă le-nțelegi,
Te lași sculptat sub mângâiere.*

*Săcâitoare ploaie înaltă,
E moale drumul și-ntinat;
În zori, călare, am plecat
Și te-am lăsat sub boarfe, caldă*

*Căci ne-am iubit fără plictis,
Dar ros de gelozii rebele,
Vârând adânc, până-n plăsele,
Sub coaste șișul, te-am ucis!*

SUB LICURICI

Licurici de fosfor, stelele se-ncură
Într-un zbor bezmetic, alb în univers,
Când chemați de-al nopții tainic interes
Noi simțim cu freamăt inima prescură.

Două umbre, trupul, torțe sunt sub lună,
Piepturile saltă, sângele-i năboi,
Una ni-i făptura, deși suntem doi
De-ar vorbi, doar ulmul ar putea să
spună

Ce clocot de șipot, toarcere de-arnici
Care ne mângâie și ne înfășoară,
Ce-nvăpăiere e-n noaptea de vară,
Sub pistruii bolții și sub licurici.

TU, MUZA MEA

Femeie floare din înalt fief,
Vreau să-ți admir statuia mișcătoare
Și să-și cutreier sacrul relief,
Tu, muza mea, făptură-nfloritoare.

În zăboviri din nopțile de tină,
Cum scriu stând săcâit de lungi artroze
La masa înecată în lumină,
Te-admir furios prin raze de veioze.

Târziu, sub cerga mea de insomnii,
Căldura aromată și-o strecori
Ș-așa dăm starul altei poezii,
Plămadă de visări, gând și fiori.

VEDENIA MORȚII

M-am împiedicat de ea când să ies,
Ședează ghemuită pe-un petec de preș,
De parc-ar fi fost un câine legat fedeleș,
I-am dat cu bombeul ghetii un ghes!

Mi s-a părut că icnește, că-i sună
oasele,
Mi-am văzut de drumul meu în noapte,
De unde să știu că dădusem peste
moarte?
Târziu i-am văzut rezemate și coasele.

Când m-am întors odată cu acea
amiază,
Umbra sunătoare dormea tot la ușă,
Mi s-a părut o rudă, o bătrână mătușă,
Dar a salutat cu semnul crucii, era
trează...

VREMI DE MIGRAȚII

Mreajă, momeală, halău ori năvod
Ți-au fost ochii, sirenă de seară,
Că-n plasă am căzut ca arsul cu ceară -
Un picur fierbinte, când roșul exod,

Globule și seruri prin vene degrabă
Luțea a vieții și vrerii de jar
Îmi toarnă în țeastă pocălul cu har
Și-mi scoate-n vedere aflatul în treabă.

Mă șterg de ploițe sub salcia udă
Și-a ochilor mreană se zbate și tace
Ca pâza din steaguri, propuneri de pace
În vremi de migrații hulpave, zălude.

POEM PASTORAL

Se tânguie la stână, încet și trist, cavatul
Și toamna e pe ducă și-i frig și cade
frunza,
Se umflă-n pene aprig și rece, iar,
mistratul
Și zer își lasă-n picuri dintr-o sedilă
brânza.

La stână-n vârf de munte începe
transhumanța,
Sunt gata de plecare și turme și ciobani,
Prin săcoteiul vieții se caută speranța
Și-i iureșul nostalgic ca-n fiecare an.

Și în țării e grabă, pe cer și norii-n
turme
Se-adună albi și negri și se retrag spre sud,
Adânc, răbojul vieții, înscrie-și alte urme,
În zodiacul tainei himeric, însă crud.

Când în luciri alpestre din fluier son
se-aude,
Oglinda de hârtie mă cheamă sau o chem
Să dau la strungă vorbe hulpave și
zălude
Și să le-adun anume în pastoral poem.

ZUGRAV DE VORBE

Noaptea-și toarnă un alt strat de smoală,
Eu trag nou palog de tuș pe coală,
Își vibrează bronzul clopotul din turn,
Eu alinii verbe-n negrul taciturn.

Dăre de lumină taie câte-un fulger,
Eu, mușcat de muze, tot transpir și sânge,
Prin sticla ferestrei umbre se strecoară
Și tăcerea tinei a-nceput să doară.

Masa cu hârtoage rabdă sub poveri
Doldora de ceasuri din trecutul ieri,
Cu floreta mică nimeresc la fix
Inima-n dreptunghiul cel alb de sub pix.

Croiesc o poemă, i-am schițat făptura
Cum dintr-o oglindă își face figura
Un pictor ce-nvinge cu vopsea hazardul,
Căci zugrav de vorbe, e, la fel, și bardul!

ZI DE NAȘTERE

Ziua mea de naștere, aceeași marți
din martie, zace roasă pe margini
de ceasurile rele, mă simt ca un glonț
cu manta din carne de om ucis într-o
tranșee săpată de Serghei Esenin
sub mestecenii din Parcul Plumbuita,
cu ajutorul unei sticle goale și sparte
de votcă contrafăcută, noaptea

precedentă
zace sugrumată și ea de șnurul unei
lumânări arse pe jumătate, căreia

cinteza
de lumină i-a zburat răvășită de vânt,
un urmaș al lui David, meșterul ochitor,
a mărunțit licărul din becurile aleilor
cu o praștie artizanală, dar precisă,
mă scurg și mă târăsc, șarpe de sânge
sâsâitor și sătul ce-și cată drumul
unde să iasă din pricina durerilor de cap,
prin smârcurile Colentinei puturos
trecătoare...

CAUZĂ ȘI EFECT

Anton GAGIU

După mai mult timp am călătorit în satul natal, la poale de munte, acolo unde dorul de natură se odihnește la umbra livezilor de meri și pruni, sau prin pășunile pregătite de nunta multicoloră a verii. Și poate această călătorie nu ar fi fost decât interesantă prin spectacolul inegalabil al frumuseții moștenite de la natură, dacă nu ar fi fost și fructuoasă, pentru că l-am întâlnit pe Moș Gheorghe, un om al locului, născut parcă odată cu satul, deși el are puțin peste nouăzeci de ani, iar satul ceva mai mult de patru sute. Și dacă nu ai un dialog cu Moș Gheorghe atunci când îl întâlnești, ai trecut pe acolo degeaba. De ce? Pentru că el este atât de ancorat în trecutul mai îndepărtat și cel mai apropiat, încât prezentul este doar o filă pe care nu a deschis-o ca să o poată înțelege. Despre viitor?

- O taică, spune, viitorul la mine e ca o potecă nebătătorită, o vezi, o știi că este acolo, dar nu ai curaj să mergi pe ea pentru că nu știi unde duce.

- Deci, nea Gheorghe îți place să vorbești doar despre trecut?

- Da-apoi ce? Pot înțelege prezentul ăsta?

- De ce nu poți?

- Măi băiete, eu am trăit în două regimuri până acum, ăsta e al treilea. Hai să zic că pe primul nu l-am înțeles prea bine pentru că eram prea tânăr și comunicarea se făcea mai greu, dar tot știu că și atunci erau hoți de toate categoriile (am înțeles că aceste „categorii” erau partide), că se mințea din toate părțile, că dacă s-ar fi putut, ar fi luat și pielea de pe tine. Apoi a venit al doilea regim, pe care eu am vrut să-l înfrunt și m-am împotmolit la Odesa, că mi-a trimis rusul un plumb în picior de m-a lăsat beteag toată viața. Eii aici (aud un oftat lung al lui nea Gheorghe încât am crezut că atunci îi vor ieși și plămânii odată cu el), după ce ne-au despuiat de mândrie, de curaj, de speranța binelui nostru, ne-au băgat în colhozuri de-astea

botezate... cooperative, ne-au obligat să trăim la comun, să împărțim avutul între noi, încât și leneșul să aibă partea lui, ne-au mai obligat să ne pârâm unii pe alții, să ne fie frică la unii de alții și ceea ce au făcut mai rău, să trăim închiși ca într-o imensă închisoare, adică ai voie să te miști, dar numai în țarcul acesta delimitat de ei și să poți fi citit la orice oră din zi și din noapte, nu precum Biblia, că nu aveai voie, ci ca pe afișul de la sfatul popular, că nu se mai numea primărie.

- Și acum? Întreb cu teamă ca nu cumva, nea Gheorghe să se sperie de realitatea imediată și să încheie intempestiv dialogul.

- Acum? E ca un film cu proști. În tinerețele mele mergem la film la căminul cultural, satul pe vremea aceea nu avea curent electric, se producea la un generator, intram în sală, începea filmul și după cinci minute se oprea generatorul, iar ecranul se colora în maro sau roșu, de parcă cineva îl împoșca cu sânge și nu mai vedeai nimic, trebuia să aștepti să repornească generatorul, dar pierdeai esența scenei care tocmai fusese tulburată de strănutul generatorului. Așa este și acum, nu mai înțelegi nimic din ce se petrece, de parcă toată lumea a fost la chef și nu a mai rămas nimeni treaz, iar beția asta nu se știe cât va mai dura.

- Dacă dumneata ai avea putere acum și puterea aceasta ți-ar permite să pui ordine, ce ai face?

- Ohhh! Păi de-aș avea puterea asta aș căuta un loc unde să-i strâng pe toți cei care se ceartă...

- Cum? Pe toți la un loc? Și dacă își sparg capetele?

- O, nu se va întâmpla asta! Sunt sigur! Hoț la hoț nu-și scoate ochii!

- Corb la corb, ai vrut să spui, îl corectez pe nea Gheorghe.

- Nu, nu, hoț la hoț, pentru că dacă printre ei este vreunul care încă nu a furat nimic, cum să zic, material, tot a

furat ceva, votul, că și inducerea în eroare e tot un furt...

- Poate înșelăciune, intervin din nou.

- Așa cum spui dumneata, dar e furt? Adică tu-mi spui mie că faci cutare și cutare, că vii și corectezi colo și colo, unde trebuie ca... instalația să funcționeze și ce să vezi? Nu numai că nu face chiar ceea ce a spus, dar vine și strică și ceea ce funcționează.

- Deci, să revenim. Ai căuta un loc unde să-i aduni pe toți și ce să faci acolo?

- I-aș lăsa un timp, nu știu cât, poate o lună, două, sau mai mult să reflecteze.

- La ce?

- La ce ar trebui să facă.

- Așa fără să-i orientezi, să-i îndrumi într-un fel?

- Așa. Pentru că singuri au încurcat lucrurile, singuri trebuie să le descurce.

- Și crezi că va ieși ceva?

- Cu siguranță ceva mai bun decât au reușit ei să producă acum, va ieși.

- De ce ești așa de sigur?

- Pentru că mintea lăsată slobodă face prostii, adică zburdă fără voie și dă halucinații, atunci când o ții ferecată într-un spațiu bine determinat și pe o durată de timp neștiută, automat devine... vie, adică trăiește realitatea.

- Nea Gheorghe, dumneata ai făcut vreodată politică, ai fost în vreun partid?

- Nu.

- De ce?

Continuare în pag. 22

Luca Cipolla

Back home

Rotind,
celulele mi-am pierdut
și dăruit vântului,
împletite la firele de
arabesc..
note indescifrabile
pe ce le adun
în mecanismul similar
unui ceas zguduitor și
ești tu, sunt eu,
readuși acasă
răniți;
ne redeșteptăm culoare,
curcubeie, maci
și spice care
spală durerea
în aura ambrei înfășurând sângele
risipit
și-l pierde într-o
simplă amintire...

Cleopatra

Erai reculeasă la umbra
gândurilor-ceață,
mama aceea

Poeme compuse și traduse de Luca Cipolla - Italia

pe ce n-o mai zăresc,
eclipsată de egoul meu,
un deșert
pe care imaginea îl subliniază.
Cleopatra,
o zi te temeai de șerpui,
vreau să spun, și din cârpă,
și între degete citeai
destinul meu..apoi,
alunecată în spațiul unui atom,
văzui forma ta
să mă orbească
și privirea mea
țintită
spre o picătură a regretului
și a bucuriei fericite.

Clara din Assisi

Tenebrele se ușurează
și însenină deodată,
nu sunt ușor de socotit promisiunile
încălcate..
dar tu, alergând pe pajiști roșii, șanțuri,
ai șters o lacrimă
și clipa mai devreme.
Casa era părăsită,
zâmbet mizer și știrb,
mâna ta primitoare
care întindea pâinea.

Am coborât și eu
și te aștepta nebunul
plecând spre Roma,
m-am împiedicat și pentru-o clipă..
apa se lăsa de imprimat pârâul,
nu mai un șopot
sau viers de ciocârlie..
mă reclamă noaptea.

Mătase

Zâmbetul tău era mătase,
catifea primitoare,
pătură,
doi ochi obsidian
strălucitori în întuneric,
cine știe ce caravană
în culise
îl însoțea,
ce neînfrigați armăsari
pe stepe fierbinți
și apoi..frigul.
Mătase..
iertarea ta,
conștiință,
despicai și noaptea
ca un far nepieritor
și apoi..te lăsai
prins intangibil
marginal, prevalent...

→ Continuare din pag. 21

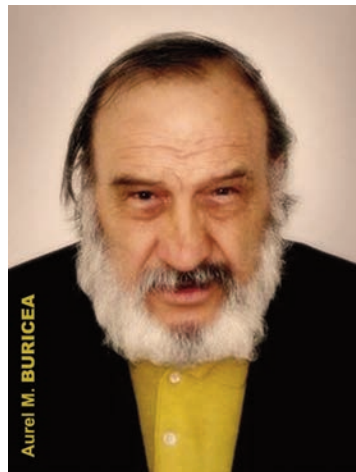
- Pentru că eu am principiile mele de la care nu m-am abătut toată viața.
- Poți să-mi spui măcar unul dintre ele?
- Da.
- Ia să aud!
- Politica este cea mai mare mizerie morală pe care o cunosc.
- Cam dur, spun. Fără politică nu se poate, poate războiul este cea mai mare mizerie morală, încerc să-i corectez filozofia lui nea Gheorghe.
- Nu, spune sigur pe el. Politica este, pentru că și războiul e generat de politică. Ea vine și spune: e nevoie să intervenim aici, acolo, dincolo și gata se trece la treabă.
- Să zicem că ai dreptate în ceea ce

spui, îi bagi pe toți undeva o perioadă de timp și dacă nu ai rezultatele pe care le preconizezi dumneata, ce faci?
- Atunci sunt nevoit să o iau de jos?
- De jos? Adică?
- De la talpa educației, de la școală să-i învăț pe mânji cum să aibă grijă de casa lor, de familia și proprietate lor, apoi de țară.
- Ehei nea Gheorghe, dar treaba asta poate dura decenii, generații întregi și noi cei de azi ce facem?
- Suferim.
- Nu aveam altă soluție decât să suferim?
- Păi nu vezi că am încercat cu toți și... (se uită în pământ de parcă de acolo voia să-și ia cuvintele și tace, așa că intervin, era evident că este mâhnit în

sinea lui, deși părea nepăsător).
- Și?
- Toți o apă și-un pământ.
- Nu ești optimist deloc, spun vădit interesat de părerea lui.
- Băiete, realitatea nu mă lasă.
- Și cum vezi viitorul?
- Care viitor?
- Nu al dumitale, al celor ca mine sau mai tineri decât mine.
- Fiecare cum își așterne așa doarme.
Câtă dreptate avea Moș Gheorghe. Dar ce puteam face cu dreptate lui? În afară doar că am luat act de ea și am transmis-o către dumneavoastră. Și dumneavoastră ce să faceți cu ea? Să o puneți în practică sau măcar să încercați să faceți acest lucru.

ET FUGIT IRREPARABILE TEMPUS

Aurel M BURICEA

Elegie

iubito , e-o toamnă păgână
ascult-o cum ofteaza-n amurg
când norii din verde se-aduna
și-n sufletul meu cascade curg

iar timpul e-o rana deschisă
sângera noaptea cuvântul meu
mi-e viața un munte de clisă
pe care acum îl urc din greu

cad frunzele litere moarte
sonetul e veșted în carte
mâna ce scrie o să cadă

ochii ce-au văzut n-or să vadă
și se desfrunzește Dumnezeu
de numele meu din minereu

Nr. 18

mai tare decât fiara frică de lup
cauza plânge în centrul unei sfere
crește efectul la orice putere
miracolul spaimei ridicat la cub

drumul spre iubire trece prin pustiu
se leapădă cucul de cuibul străin
pasărea mama hrănește puiul hain
se naște vremea de ieri la ceas târziu

tărâmul fericirii nu cunoaște rob
vuietul mării doarme în mari moarte
forța Lui Unu în parte se-mparte

lumina câmpiei dospește în bob
coliva atrage plânsul viu magnet
lumina cioplește forma în concret

Rugăciune

lasă-mi starea de lumină
să te pot vedea când treci
taina ierbii din grădină
în priviri de unde reci
șapte zile voi rămâne
să plâng urmele și calea
să mă pierd în rugăciune
Dumnezeu să stingă zarea
singur voi rătăci în gând
crește timpul în baladă
în cuvinte te-aud plângând
vine cerul să mă vadă
privirea Ta de zăpadă
fi-va morții vie prada

Epifania unui mister

metafora unui arbore eram
prin rădăcini urca seva divină
că-s desfrunzit de timp n-am nicio vină
veniți să culegeți stele de pe ram

câtă lumină emana acest vers
pot ilumina o noapte de toamnă
când ultimele frunze mă înseamnă
cu tot nevăzutul din alt univers

aflat într-un cod ceresc sufletul meu
odihnă va găsi în număr impar
aud cum respira-n trunchi ultimul zeu

peste pleoape se zbat păsări de noapte
unda de sfârșit de vis soarbe nectar
și vamă umbrei sunt prin roade coapte

Casa din arbori

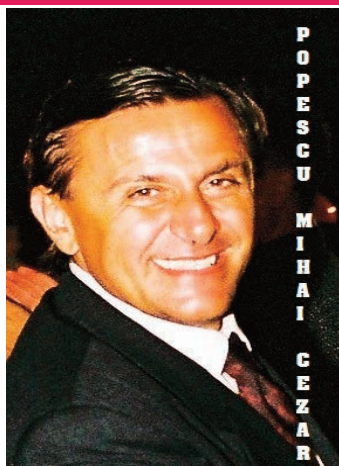
casa cioplită din lemn de dor
a fugit în sus pe-un rău secăt
acolo unde vulturii vin și mor
în umbra trupului meu de bărbat
casa cioplită din lemn de dor
cu fereastra în noaptea târzie
cu miros de toamnă-n pridvor
s-a topit în nisipul din câmpie
casa cioplită din lemn de dor
cu acoperișul spart de ploi și lună
o aud plângând în arborii când cobor
să sărut mugurii ce ne-mpreuna
casa cioplită din lemn de dor
ce-a zidit-o aprilie-n câmpie
mă privește-acum cu frunzele ce zbor
și-mi acoperă fruntea cu melancolie

Timp și lege

se-aduna vremea la mine-n soarta
să-i vorbesc despre ale toamnei roade
dar aud cuvântul cum din gând roade
ulmul ce-a făcut azi ultima poarta
lăsată deschisă spre neființă
acum poate intra în inima mea
orice rază stinsă din apusa stea
și mă încarc cu divină credință
atât de aprins de sfânta lumină
că ard până la suflet în sonete
ca mireasma merelor în grădină
orice înger poate acum culege
taina din versuri fără să regrete
că n-am mai ținut cont de timp și lege

GEOGRAFII INTIME

Mihai Cezar POPESCU

Perugia

Prima zi de iarnă la sfârșit de noiembrie. De pe Fuori le Mura, strada medievală abruptă, acoperită de dale mari de granit alternând cu piatră de râu, coboară vertiginos un autobuz portocaliu. Rămân ținut locului pe marginea trotuarului. La mai puțin de doi metri distanță de mine, masca, farurile, parbrizul cu ștergătoare puternice, alcătuiesc un fel de perete care pare a se prăvăli peste mine. Închid ochii în fața eleganței cu care șoferul îndepărtează pericolul. Îi deschid și, într-o fracțiune de secundă, emblema argintie BREDABUS mi se întipărește pentru totdeauna în memorie. Căldură umedă. Mirosul Crăciunului ce va să vină. Plutire printre paturile aliniate supărător de simetric în încăperi pătrate, cu ferestre rotunde fără rost, înclăștate în gratii robuste, pe jumătate ruginite. Pleoapele dezlipite eliberează ochii ațintiți către tavanul coșcovit, iar pavilionul urechilor se umple de colindele de Crăciun ale lui Crosby, frânte pe alocuri de pârâiturile și foșnetele unui difuzor vechi atârnat de un cablu pe perete. Două chipuri aplecate peste mine îmi șoptesc bucuros că am ieșit din coma profundă și că îmi pot permite să sper la tot ce e mai bun. Să fie asta cadoul meu de Crăciun !

Tablou de iarnă la Rucăr

Copaci nemișcați. Vârful crengilor înfipt în albastrul cerului. Agățat în tăcerea văilor fără fund, lătratul unui câine pribeag și muget de vacă nemulsă. Fără rost, pășunile rămase fără animale privesc neutru către satul amortit. Pe creasta dealurilor înalte, pădurea rară pare blana zbârlită a unui lup înfometat și încremenit de ger. Fumul subțire agață de cerul plumburiu casele din lemn, perfect vertical, în lipsa oricărei adieri. Un vultur alunecă în cercuri largi ce taie în felii liniștea de deasupra ogrăzilor. Seara coboară repede, cu îngrijorările ei. De pe dealul puternic al Susenilor, luminile candelor din cimitir privesc cald-melancolic spre ghirlandele de Crăciun ale așezării.

Seara peste Iezer

Prin deschizătura îngustă dintre marginea de vârfuri a codrului și capacul cenușiu-vânat al cerului, o lumină portocaliu-aprinsă se lărgeste progresiv către dreapta, sfârșind într-o învălmășeală de nori. Seara acoperă muntele până în adâncul văgăunilor fără fund, unde întunericul e deja stăpân, străpuns doar ici și colo de licărul viu al ochilor de fiară, îndreptați spre licărul stins al primelor stele.

Relaxare

Pârția coboară alb. Siluete multicolore alunecă indiferent. Singurătăți pe schiuri în numele unor viitoare întâlniri la tejgheaua barurilor din lemn masiv. Se bea acolo. Se râde. Muzica alungă neliniștea primelor coborâri spre văile de vis.

La Roma

E foarte cald. Instalația de aer condiționat nu reușește să răcorească atmosfera. În semiîn-tunericul aulei

congresului, diapozitivele se înșiruie neobosit. Desfac gulerul cămășii și mărgesc nodul cravatei. Steagurile multicolore înșirate în spatele prezidiului atârna fastuos-nemișcate. Un parfum discret îmi învăluie fața. Încerc să mă gândesc la munți. Imaginea zăpezii. Într-un târziu mă strecor afară. În holul larg, mese albe încărcate de cafele și câni pline de băuturi răcoritoare. Pe treptele ce coboară spre stradă aprind o țigară privind palmierii, agavele și oleandrii copilăriei mele. Cineva mă strigă. Îmbrăcat în costum negru, cu nelipsita umbrelă neagră și treniul aruncat pe braț, vine spre mine cu brațele deschise și fața luminată de un zâmbet larg Franco Galiano. Galiano poetul. Galiano inițiatul. Galiano, vocea Calabriei. Vorbe puține. Ne îndepărtăm de străzile prea largi de la EUR și alegem una dintre străduțele cu mici restaurante și cafenele. Prânzim într-o mică pizzerie. Berea rece înviorează conversația. I s-a publicat un nou volum prefațat de Piromalli. Excelent! Să mai bem o bere! Recolta de cedru e bună anul ăsta. Rabinii au venit de la Ierusalim direct la Santa Maria del Cedro și au angajat o comandă zdravănă pentru Hanuka. Ura! Încă o bere! Evocăm România și-l ajut să descifreze câte ceva din textele lui Eminescu, pe care îl poartă mereu după el, în ediție bilingvă, frumos legată.

Scările de la Trinita dei Monti sunt supraaglomerate. Oameni de toate vârstele, de toate rasele, în maieuri și cu batiste pe cap. Franco recită poeme din D'Annunzio. Un japonez grăsuț urmărește nelămurit scena. Primește bucuros să ne facă o fotografie și ține morțiș să facem alta împreună cu el. „You poets! You universal!”

George D. Piteș – Facinația destinului

Lucian GRUIA

De-a lungul timpului George D. Piteș a publicat, pe lângă douăsprezece cărți de poezie și șase volume de proză, după cum urmează: *Pasărea Phoenix* și *Dialog cu fața la perete*, în anul 2004; *O viață-n zadar* în 2007; *Destine furate* și *Destine în impas* în 2014; și *Destine răvășite* în 2015. În cele ce urmează vom face câteva aprecieri critice asupra volumului *Destine răvășite*, apărut la Editura Rora din Târgoviște.

Fiecare autor are o viziune specifică asupra destinului. Acesta poate fi implacabil, făurit în întregime de noi, sau poate să aibă o parte prescrisă și una faurită.

După cum se vede din titlurile menționate mai sus, autorul are ce are cu destinul. După părerea mea, viziunea sa corespunde ultimei categorisiri enunțate de mine. În textele lui George D. Piteș, destinul are două componente, una nefastă care răvășește destinele determinând ca personajele să reacționeze și una fastă, care ține de reorganizarea vieților acestora. Partea benefică a destinului se realizează întrucât

eroii posedă liberul arbitru limitat. Așa se petrec lucrurile în toate cele cinci nuvele / microromane ale cărții.

În *Chemarea destinului*, Oana divorțează de soțul infidel, Puiu, refăcându-și viața alături de Silviu, cu care nu mai vrea să se căsătorească.

În *Întoarcerea din Iad*, Violeta, care suportă chinuri inimaginabile, la Paris, măritată cu un algerian,

decide să se întoarcă acasă, în România și reușește după multe peripeții.

Povestea de dragoste din *Trandafirii albi* se sfârșește cu acordul partenerilor, Cristi și Luiza, care, deși căsătoriți fiecare, fac un copil împreună.

În *Singur printre prieteni*, nea Mitică rezistă bățăilor primite în timpul anchetelor securității, fără să recunoască acuzațiile fanteziste care i se aduc și, până la urmă este eliberat.

Orașul dintre castani reprezintă declarația de dragoste a autorului pentru localitatea în care trăiește, unde Gabriel, proaspăt inginer, își va

găsi viitoarea soție, Elena, la un Revelion – dragoste la prima vedere.

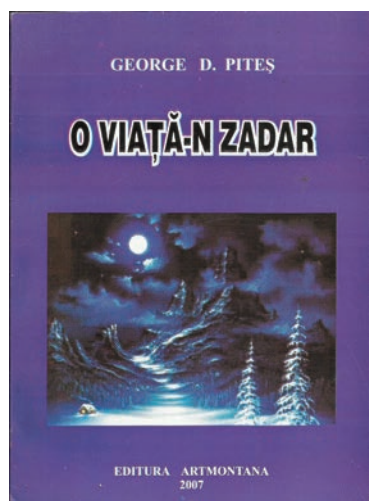
George D. Piteș se dovedește un povestitor inspirat, cu dragoste pentru amănuntul semnificativ. Nu știu dacă evenimentele pornesc de la fapte reale, sau imaginare, important este faptul că acestea se păstrează în domeniul versosimilului. În realizarea destinului personajelor, autorul uzitează mai multe tehnici narative.

În primul rând autorul este narator omniscient, la persoana a treia. Astfel pare mai obiectiv.

În *Chemarea destinului*, povestea începe cu o scenă din apropierea sfârșitului evenimentelor, după care urmează începutul și desfășurarea liniară a întâmplărilor.

La fel în *Întoarcerea din iad*, povestea începe cu drumul de întoarcere în România și apoi urmează desfășurarea acțiunii.

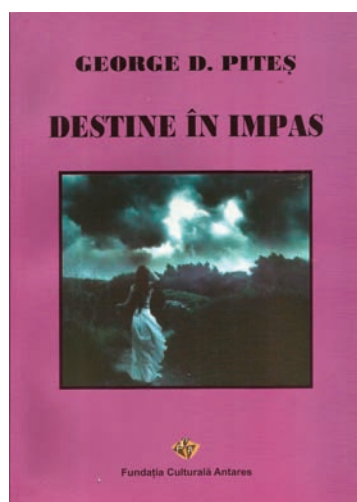
În *Singur printre prieteni*, exordiul constă în discuția dintre directorul Fabricii de șuruburi „Inginer Anghel Saligny” și colonelul de securitate Claudiu Chirițescu, ceea ce prefigurează intriga.

În sfârșit, în *Orașul dintre castani*, peregrinările prin Târgoviște întârzie evenimentul major de la încheierea poveștii.

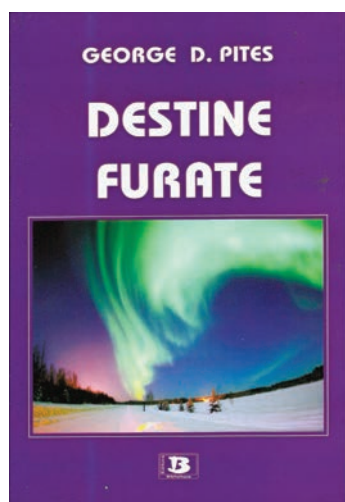
Toate acestea constituie tehnici de amânare ale deznodământelor nuvelor.

Autorul se dovedește un portretist talentat, toate personajele principale beneficiind de chipuri bine conturate. Exemplificăm cu portretul

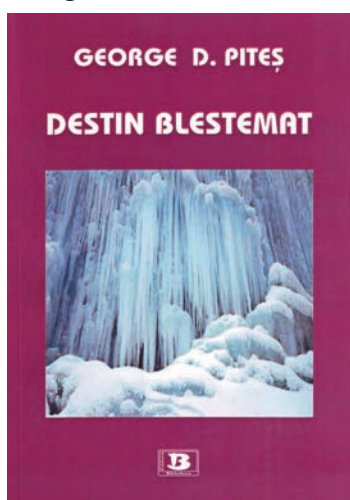
Luizei din Trandafirii albi ca dragostea curată a actanților: „Luiza Câmpeanu era o tânără blondă, care nu avea nevoie de nici un retuș sau adaos pentru a fi ceea ce era, adică o femeie foarte frumoasă. Avea părul lung, ondulat natural, curgându-i în valuri rebele până la jumătatea spatelui. Avea ochii de culoarea cerului de vară, topind în ei căldura, voioșia și gingășia sentimentelor nobile care o animau. Genele lungi

estompau întrucâtva flăcările aruncate din ochi, care păreau pe cât de enigmatici, pe atât de inaccesibili. Buzele frumos conturate, de un roșu sângerieu, aveau în permanență agățat un zâmbet înțelegător și binevoitor. Luiza era destul de înaltă și bine făcută, cu un mijlocel suplu, lăsând impresia că atunci când merge, plutește într-o continuă unduire.

Bujorii din obraji ei lăsau impresia că mereu se teme de ceva, mereu se jenează de ceva. Tânăra avea o apariție eterică, diafană, și părea că trăiește într-o ceață, fără șansa de a ieși de acolo, sau de a lăsa pe cineva să intre în carapacea în care se retrăgea ca într-un cocon, unde se simțea în siguranță, dincolo de relele lumii și ale oamenilor din jur.”

Prin întâmplările dramatice povestite, nuvelele lui George D. Piteș se pot citi și în cheie psihologică. Prozatorul este un

maestru al intrigilor imaginate tulburător.

În *Chemarea destinului*, satul natal al Oanei, în care se întoarce pentru a se revigora, este așezat în centrul lumii.

Deși autorul își publică volumele după anul 2000, el aparține generației șaptezeciste, nefiind influențat de postmodernismul

generației optzeciste. El scrie așa cum simte, conducând cu mână sigură personajele și fiind un bun portretist. Întâmplările sunt actuale. Stilul este direct, colocvial. Scopul cărții este evident moral.

Autorul este un povestitor talentat, volumul se citește cu ușurință.

EROII NOȘTRI, CRIMINALII LOR

Revolta eroilor din oglinda răufăcătorilor

(Cele două valențe ale eroilor)

Al. Florian ȚENE

Se cunoaște faptul că esența istoriei, spunea Gertrude Himmelfarb, constă în consemnarea marilor evenimente ale vieții publice și a influenței lor asupra oamenilor de rând, dar și, adaug eu, eroul din tabăra adversă este perceput criminal pentru cealaltă parte. Tot în acest context mai există o zicală românească care spune că nimeni nu este profet în satul lui. Toate aceste idei converg spre ceea ce spunea Ducele de Conde, contemporan al Regelui Louis XIV că: Nici un om nu este un erou în ochii valetului său, fapt ce l-a făcut pe Hegel să-i amplifice sensul: Nici un om nu este un erou în ochii valetului său, nu deoarece primul nu este un erou, ci deoarece celălalt este valet.

Hegel în Fenomenologia minții subliniază faptul că eroii sunt indivizii universal-istorici, considerându-i ca fiind instrumente decisive ale evoluției istorice. Din păcate, trebuie să aduc o mică rectificare la ce scria Hegel, eroii sunt instrumente decisive în evoluția părții din care fac parte și sunt percepuți de adversari ca instrumente involutive. Decebal, eroul nostru legendar, a fost pentru romani un dușman care, printre altele, a fost o frână în civilizarea barbarilor din Dacia.

Eroilor, pe care îi proslăvim și unii au ajuns chiar sfinți în Calendarul ortodox, nu putem să le acordăm imunitate în privința capacității de comportament imoral. Unii dintre ei au călcat în picioare „multe flori inocente”, cum scria Hegel, au zdrobit multe lucruri în drumul lor, pentru ași ajunge țelul. Să nu uităm grozăviile făcute de

Ștefan cel Mare, care alături de luptele sale antiotomane (Vaslui, Podul Înalt, Valea Albă, Războieni, etc), a tăiat capete nevinovate după un județ superficial și hotărâri luate la mânie. Pentru noi domnitorul Moldovei anilor 1470 este un erou național, dar pentru ungurii care stăpâneau cetatea Chilia cucerită de Ștefan la 23-25 ianuarie 1465 este un criminal care a tăiat multe capete. La fel a fost socotit și de locuitorii orașului Baia care, în urma focului pus de Ștefan și oastea sa, au pierit în foc odată cu casele lor. Există un proverb românesc: Scopul scuza mijloacele. Scopul lui Ștefan cel Mare era independența Moldovei și suzeranitatea ei.

În aceeași situație a fost Vlad Țepeș, dar și Avram Iancu care, deși, stăruia pentru împăcarea dintre revoluționarii români și cei maghiari a luptat, totuși împotriva trupelor revoluționare maghiare. Dacă pentru românii din Transilvania el a fost un luptător revoluționar democrat, pentru nobilii maghiari și, chiar printre revoluționarii maghiari, a fost considerat un trădător și chiar criminal. Lenin, Stalin, Ana Pauker, Dej, Luca, Chișinevski, Ceaușescu și majoritatea liderilor comuniști au fost criminali în adevăratul sens al cuvântului, dar în timpul vieții au fost considerați eroi, datorită politicii de inversare a valorilor.

Despre eroi Hegel spunea că ei sunt vulnerabili la năpastele care se abat asupra lor. Ei mor în tinerețe, ca Alexandru, ca Avram Iancu, sau sunt uciși, ca Cezar, ca Tudor Vladimirescu, ca Lăpușeanu, Codreanu, etc.

Se pare că acest tip de erou, individual universal-istoric, aparține trecutului. Ei apar, în condițiile

statului modern și al Uniunii Europene, în condiții necivilizate. Aceștia sunt considerați teroriști. Situația aceasta o întâlnim în Anglia, în Palestina, dar și în Spania. Luptătorii basci sunt eroi pentru o parte din populația Țării Bascilor, dar criminali pentru restul Europei unite și civilizate. Aceștia sunt antieroi care posedă un oarecare atribut vag care ține de eroism. Ei sunt, cel puțin, individualități anonime apărute din masa de oameni obișnuiți. Astăzi, termenul de om obișnuit poate fi un termen contestabil-termenii corecți în sens strict politic sunt poporul de rând și masele anonime. Se observă, în contextual europenizării și al fenomenului globalizării, că acești oameni de rând, anonimi amenință să disloce nu numai indivizi universali ca Napoleon, să zicem, ci toate figurile elitiste, termen care în conotația sa actuală, include regi, președinți, aristocrați, cât și lideri ai clasei muncitoare - toți cei care se desprind de masele anonime pur și simplu datorită faptului că nu sunt anonimi, că posedă identități pregnante, care pot fi lesne recunoscute ca aparținând numai fiecăruia dintre ei. Se observă că nu

Continuare în pag. 28

NOSTALGIE

Daciana DAN

DACIANA DAN

Nostalgie

*nostalgic
privesc cum se duc
intenții de zbor
cătze zile ce nu se cunosc
între ele
am bluze
brodate cu frunze
dar
părul meu încă miroase
a fluturi
îți strâng tăcerile
din vie
și-n brațele mele
începe să plouă
ploaia-mi vorbește
cu sunete mate
despre iubiri
mereu amânate*

Curând

*curând
va fi toamnă
peste alei de silabe
plânge-un castan
în locul ochiului
căzut
ce am tăcut
înveșmântez
în lut în brumă în cuvânt
am mâinile pline de greieri
iar clipa mea tainic adie
a frunze
curând
mă voi pierde în somn
dezbrăcată de gând
vreau doar să hibernez un
timp.*

Portret

*mi-am zdrențuit gândul
în mărăcinișul sufletului tău
mi-am rupt curcubeul
în toamna privirii
mi-a-nghetat mâna-ntinsă
cătze macii iubirii
am răgușit căutându-ți
duioșia
am obosit alergând după
soare
aștept o ploaie de aur
și ea este numai cenușă
ca și când
s-ar fi umilit cuvintele
într-un copac tăcut
fără ramuri*

Urmează-mă

*eu
nu mai port în ochi
himere violete
și nici
ierburi rănite de furtună
eu
nu-mi mai asortez pe deget
miros de mare
pescăruși
și nici oglinzi de curcubeu
eu
nu mai cred
că icar și-a topit sentimentele
tăcerea e de graț
gata de zbor
împart cu tine pâinea
dacă vrei
urmează-mă*

→ Continuare din pag. 27

numai figurile de elită sunt înfierate, ci și temele elitiste - marile evenimente ale istoriei în care eroii joacă în mod necesar roluri proeminente, și faptele și ideile și cărțile geniale (vezi situația lui Eminescu). Istoria văzută de sus este înlocuită treptat de istoria văzută de jos, o istorie a oamenilor obișnuiți angrenați în activități cotidiene. În locul eroilor neamurilor apar neamurile pe post de fapte eroice.

Tratarea cu suspiciune a istoriei elitiste duce la excluderea unor figuri, evenimente și idei de seamă care au determinat de facto cursul istoriei, pentru a nu leza spiritul și mândria națională a celeilalte părți,

azi inclusă în Uniunea Europeană. În lipsa voinței, în lipsa indivizilor, eroii lipsesc și ei. Dar lipsesc totodată și răufăcătorii. După ce am trăit afirmarea libertății în decembrie 1989, mi-am dat seama că în evenimente adevărat mari nu lipsesc nici eroii, nici răufăcătorii, nici criminalii, nici valeții și nici profeți.

În lipsa libertății și a voinței, virtutea, eroismul și viciul nu pot exista. Iar în lipsa virtuții și a viciului, nu poate fi vorba de eroii din oglinda răufăcătorilor din tabăra adversă. Nu poate exista decât poporul de rând care nu recunoaște eroi și răufăcători - doar marile evenimente istorice.

În concluzie, istoricii trebuie să

accepte ideea că măreția, geniul, eroii, unicitatea există cu adevărat, că este de dorit ca oamenii să prețuiască aceste calități și să și le dorească, iar națiunile să respecte valorile istoriei popoarelor chiar dacă, uneori, le-a fost potrivnice. Să accepte că există adevăruri care nu țin seamă de deosebiriile dintre rase, clase, sexe, și că toți oamenii pot cunoaște aceste adevăruri și pot fi edificați de ele.

Zece sfaturi

De la Ieromonahul Savatie Baştovoi:

1. Să nu uiți că trebuie să mori

Când aveam doi ani, am căzut din sania înhamată la cal, iar tata s-a dus fără să mă observe. Tata era pădurar pe atunci și întâmplarea a avut loc chiar la poarta cantonului din Oricova. Când calul a pornit, eu am căzut pe spate, în zăpadă, amestecându-mă cu cerul alb de iarnă. Atunci am avut pentru prima oară descoperirea singurătății și a morții. Nu am plâns și nici nu am strigat. Țin minte că eram îmbrăcat într-o salopetă albastră cu glugă. M-am întors tăcut în casă, la mama, mergând atât de încet, încât să-i dau răgaz tatei să mă ajungă din urmă.

2. Să nu uiți că trebuie să iubești

Cel mai cumplit lucru care i se poate întâmpla unui om este să nu fie iubit. Dar cred că și mai cumplit este să nu iubești. Întotdeauna mi-a fost ușor să iubesc oamenii, să mă bucur că-i văd. De aceea, nu am avut nicio piedică în a înțelege Evanghelia. Când făceam vreo bazaconie, mămica îmi spunea: „Du-te de la mine, nu te mai iubesc”. Asta era pentru mine pedeapsa supremă, pe care eu o trăiam ca pe o izgonire din Rai. Sfântul Isaac Sirul spunea că focul iadului nu este altceva decât dragostea pierdută pe care ești condamnat să o contempli veșnic.

3. Să nu prețuiești în bani ceea ce Dumnezeu ți-a dat în dar

Am înțeles asta în adolescență. Eu fiind elev la Liceul de Artă („Octav Băncilă”) din Iași, mama m-a dus la Petersburg să vadă Ermitajul. Acolo, am stat la o familie de abhazi, o femeie divorțată cu doi copii, dar foarte descurcăreță. O chema Izolda și ea mi-a cumpărat prima mea chitară. Dumnezeu să-i dea sănătate! Avea grătar și făcea mulți bani. Eu niciodată nu am văzut atât de mulți bani. Vindea frigărui noaptea, până spre dimineață, că erau nopțile albe. Uneori ieșeam și eu cu ei, că era interesant. Ei făceau și vindeau frigărui, iar eu desenam într-o mapă pe care o sprijineam pe genunchi. Cât oamenii mâncau, eu aveam timp să le „fur” portretele. Un bărbat chel și vesel s-a apropiat de mine și a început să exclame: „Păi ăsta sunt eu! Sunt chiar eu! Cât să-ți dau ca să mi-l vinzi?”. Eu zic, vi-l dau așa, eu nu vând. Și i-am dat acel portret. Bărbatul totuși mi-a dat un dolar, era în 1991. Apoi s-a dus. Eu am rămas cu acel ban. L-am pus într-un caiet și nu l-am folosit niciodată.

4. Să nu crezi răul

De câte ori am crezut un rău despre cineva, am avut doar de pierdut. M-am simțit murdar, părtaş la o lucrare de urărire a omului. Am vorbit și eu de rău, iar timpul mi-a demonstrat de fiecare dată că nu am avut dreptate. Prefer să greșesc prin a-mi păstra o părere bună despre un om rău decât să ajung să cred o vorbă proastă despre un om bun. Orice rău este o minciună. Răul, așa cum spunea fericitul Augustin, nu există. Răul este o mare absență, absența binelui și a iubirii. De aceea, a crede răul este totuna cu a te cufunda în absență, în minciună.

5. Să nu te crezi pierdut

Eu sunt o fire înclinată spre deznădejde, cunoscând toate relele care ies din această cădere sufletească. Dar într-o zi mi-a venit gândul salvator. Mi-am zis că Dumnezeu cunoștea căderile mele, și cele trecute, și cele viitoare și totuși m-a creat, iar

Dumnezeu nu aduce pe nimeni pe lume spre pierzare. Dacă ne-am născut înseamnă că Dumnezeu și-a pus toată încrederea în noi. E o mare încurajare să te gândești că Dumnezeu are încredere în tine. La disperare omul e capabil de orice rău, el se pomește cu război împotriva propriei ființe, având parcă o plăcere demonică din a-și călca propriile principii, practic sinucigându-se spiritual. Cred că orice duhovnic adevărat își începe sfătuirea de după spovedanie prin cuvintele: „Să nu deznădăduiești”.

6. Să nu te crezi sfânt

Sfântul Siluan Athonitul zicea: „Două gânduri să nu le primești și să nu le crezi, primul că nu te vei mântui și al doilea că ești sfânt”. Să nu te crezi mai bun ca alții. Lucrarea pe care o faci, prin darul lui Dumnezeu, poate fi mai bună decât a vecinului, dar asta nu înseamnă că tu ești mai bun ca el, doar lucrarea e mai bună. Darurile date de Dumnezeu nu se iau înapoi, dar oricine se mândrește cu lucrările sale ajunge să se întunece și să folosească darul prostește, după care ajunge să-și piardă demnitatea.

7. Să nu te pui chezaș

De câte ori m-am pus chezaș pentru cineva, am încurcat oamenii și am făcut rău. De când mă țin minte, mă băgam să salvez pe toată lumea. Narcomani, bețivi, femei bătute de bărbat și așa mai departe. N-am salvat pe nimeni, numai necazuri, bani furati, lucruri dispărute, probleme cu vecinii. Am ajuns la concluzia că dacă vrei să ajuți pe cineva, ajută cât te țin curelele, dar fără să implici și alți oameni. Asta înseamnă să te pui chezaș pentru cineva, să garantezi că el se va îndrepta, că te reprezintă. Mare greșeală. Odată am citit din Pildele lui Solomon sfatul acesta: „Să nu te pui chezaș”. Noi, când citim Scriptura, înțelegem și reținem doar atât cât am experimentat, celelalte cuvinte nici nu le vedem.

8. Să nu te răzbuni de două ori

Răzbunarea este un păcat, dar este omenească. Scriptura spune să nu pedepsești de două ori pentru aceeași greșeală, principiu care a ajuns și în dreptul roman. Pot înțelege un gest de răzbunare, deși e mai bine să nu te răzbuni, dar mă înstrăinez de omul care se răzbună de două ori, adică la nesfârșit, pentru o singură greșeală. Când m-am răzbunat o dată, a mai mers cum a mai mers, m-a iertat Dumnezeu, dar când m-am răzbunat a doua oară, s-a întors totul în capul meu și am ajuns să înțeleg că m-am războit cu mine însumi.

9. Să nu învingi cu orice preț

Oamenii care caută să fie învingători cu orice preț, în cele din urmă, pierd totul. Prefer să fiu considerat învins uneori pentru a-mi păstra șansa să înving la urmă. Odată un episcop român mi l-a lăudat pe cineva: „Vă dați seama, omul acesta a avut doar note de zece, niciun nouă! E extraordinar, nu-i așa?”. Eu i-am răspuns: „Eu nu am încredere în oamenii care au avut numai note de zece”. „De ce?”, m-a întrebat episcopul surprins. „Pentru că ei nu știu să piardă, iar omul care nu știe să piardă te vinde pentru o victorie vremelnică”.

10. Să nu râzi de rușinea nimănui

Când eram mic, am auzit băieții mai mari râzând de cineva care a fost prins într-un păcat rușinos. Apoi, de fiecare dată când mă întâlneam cu acel om sau auzeam vorbindu-se de el, îmi venea în minte, fără să vreau, păcatul pe care îl făcuse. Dar niciodată nu am spus cu buzele mele acel păcat și m-am purtat așa cu acel om ca și cum nu aș ști nimic. Nici acum, când el a murit, nu pot spune ce am auzit, pentru că nu vreau să-i răscolesc rușinea.

NEVOIA OMULUI DE ILUZII

George PETROVAI

Viața omului normal se compune din iluzii concretizate (partea practică) și din iluzii zburdalnice sau visuri (partea moral-teoretică), pe cele din urmă ținându-le în taină sub controlul rațiunii până în momentul când consideră că există șanse ca ele să fie îndeplinite. Prima categorie de iluzii ilustrează valoarea finito-aparențială a individului din punct de vedere social, iar cea de-a doua înfățișează valoarea infinito-substanțială a spiritului îndumnezeit. Fiind aparențiale, iluziile întrupate, întrucât reprezintă principala sursă a nefericirii, nu sunt în fond decât niște himere, pe când cele substanțial-metafizice sunt reale prin aceea că au puterea de a-l elibera pe om de sub tirania timpului și, în acest mod, de a-l face cu adevărat fericit.

Cu completarea că afirmațiile de mai sus n-au nimic de-a face cu oamenii eminentemente pragmatici, ale căror iluzii sunt atât de precise și concret-aparențiale încă din fașă (stadiul mental), încât n-au niciun chichirez în afara banilor. Iată motivul pentru care ăstora li se spune în Scripturi că au șanse să pătrundă în Împărăția cerurilor doar printr-o radicală schimbare de macaz moral-atitudinal și că, potrivit canoanelor nou testamentare, fără o atare primenire, nici pomeneală să fie la nivelul săracilor cu duhul: „Ferice de săraci în duh, căci a lor este Împărăția cerurilor” (Matei 5/3).

Vasăzică, nu numai că de-a lungul vieții tot omul cu și fără scaun la cap se autoiluzionează (făurește acele planuri și proiecte pe care Dictionarul explicativ le numește „himere, speranțe neîntemeiate, dorințe neîndeplinite”), dar mai este asaltat din exterior cu alte nenumărate iluzii. Din marea familie a iluziilor externe fac parte atât promisiunile venite de la rude, prieteni și cunoștințe (unele concretizate în felicitări, cadouri sau ajutoare, cele mai multe sortite așteptării sau efectiv date uitării), cât și manipulările politico-sociale, economico-financiare și militaro-strategice.

De reținut că toate manipulările opiniei colective (numite diplomații de către politicieni, profit de către

finanțiști și război informațional sau hibrid de către strategii) sunt alcătuite de „specialiști” în dezinformare cu scopul de-a crea iluzia adevărului gol-goluț și că ele mizează pe memoria scurtă a grupurilor sociale, dar mai ales pe puternicul impact emoțional asupra individului, respectiv asupra masei. Da, căci așa cum just susține Gustave Le Bon în Psihologia maselor (Editura Științifică, București, 1991), „Evenimentele memorabile sunt efectele vizibile ale unor schimbări invizibile intervenite în sentimentele oamenilor”.

După această lege nescrisă a grupurilor sociale s-au derulat până în prezent nu doar războaiele (de pildă războiul din Irak sau din fosta Iugoslavie) și mișcările sociale de amploare (Octombriada rușilor, Decembriada noastră), ci și toate campaniile electorale de pretutindeni. În plus, nu-i nicio șansă ca pe viitor lucrurile să se îmbunătățească la acest capitol, cu atât mai mult cu cât s-a demonstrat științific că, începând cu anul 1980, omul a devenit tot mai presat de timp, drept urmare, tot mai grăbit și mai dependent de informația servită pe tavă (frecvența planetei, cunoscută sub numele de rezonanța Shumann, a crescut de la 7,8 Hz la 12 Hz, fapt care a redus cele 24 de ore la doar 16 ore).

CULEGĂTORII DE STELE

*Se făcea, în visul ei, că îi eram alături
și că împreună cu alți oameni
mii și mii, și mii... de oameni,
levitam printre aștri, culegând
în coșulețe rotunde de răchită
pulbere stelară,
pentru a fi dusă pe Pământ*

*și transformată
în cărămizi strălucitoare,
asemenea unor lingouri de aur.
Oamenii, tăcuți și preocupați
roboteau, de zor; fără odihnă,
printre stelele arzând,
deoarece trebuia înălțată, de grabă,
o altă Biserică
căci cele durate până atunci
se năruiseră ca într-un funest joc
de popice.*

**
Este dimineață, ea este obosită,
fără vlagă și transfigurată
iar eu, doar Poetul, o ascult cu atenție
și îi așez visul celest, în literă.*

**
La televizor se comentează, iar și iar,
ultimile atacuri ucigașe
ce bântuie de o vreme
bătrâna și răvășita Europă...*

Ion Iancu Vale

ÎNTRE DOUĂ LUMI - CANADA VĂZUTĂ PRIN OCHI DE ROMÂN

Elena BUICĂ

Dedicatie

Închin această carte țării mele de adopție, Canada, țara care zidește blând lumina în sămânța iubirii între oameni, un modest omagiu la aniversarea celui de al 150-lea an de existență.

Scrierile adunate între copertele unei cărți parcă s-au adunat singure, chemate de acest an cu multiple aniversări: cel de al 150-lea an de existență al Canadei și cel de un sfert de veac de la apariție a publicației „Observatorul” din Toronto, publicație la care au apărut scrierile mele despre Canada în cei 15 ani de prezență neîntreruptă. Pentru mine personal, se mai adaugă două aniversări: rotunjirea vârstei la 85 de ani și a celor 20 de ani de când am pășit pe țărâm canadian. Așadar, am considerat că este timpul unei retrospective.

În tot acest timp, am trăit și trăiesc între două lumi ca într-o poză suprapusă. Peste peisajul complex, interesant și incitant al realității canadiene, țara mea de adopție, se suprapune cel românesc, al ținutului natal, care e încă viu în mine, îmi dă fiori, mă împresoară și nu îmi dă pace. Despre universul acestor trăiri am scris și am publicat multe lucrări de-a lungul anilor și acum, adunate într-un volum, ca o datorie de suflet, sunt închinare ca un modest omagiu Canadei și publicației „Observatorul” din Toronto. Aceste pagini pot fi de un oarecare folos celor care nutresc gândul emigrării, un fenomen care-și întinde aripile tot mai larg. E într-un fel și o atenționare pentru cei ce

vor trece prin purgatoriul exilului care le impune adesea depășiri ale propriilor limite.

Scrierile despre Canada și adaptarea în această țară au un univers variat de întâmplări, gânduri, sentimente, simboluri, taine ascunse în strigătul mut al unei conștiințe care duce o luptă inegală cu destinul, mereu răvășit de neliniștile existențiale, dar care, în final, capătă valențe luminoase, dincolo de nimicurile cotidiene sau de cârpile vieții.

Existența între două lumi pare un joc al atitudinilor ce se contrazic, alteori se contrapun, cu amnezii și reverii. Și în acest joc în care ideile și sentimentele, lacrima și râsul, sunt într-o îmbrățișare simultană, când grave, când cu umor, când cu speranțe, apare o explozie iminentă a unei tensiuni existențiale, între cel care ai fost, cel care ești și cel care vei fi. E ca un destin ce își caută încă sensul, fără să îl găsească, e asemenea unei dorințe ce își caută împlinirea, dar nu reușește decât să își descopere și mai profund setea de a fi, de a ajunge sau de a deveni.

Impresiile au luat ființă, la început sub forma unor note depozitate în sertar, începând cu primul contact cu Canada, prima vizită de un an, 1993/1994, apoi cu reveniri și în final, stabilirea definitivă în anul 1998. Au urmat apoi impresiile publicate în reviste începând din anul 2003 continuând până în momentul tipăririi lor, august, 2017. M-am străduit să surprind și fapte majore, dar și meandrele și nuanțele vieții de toate zilele care vibrează în jurul nostru,

peste care trecem ușor cu privirea, dar formează temeiul existenței noastre. Sunt imagini diferite, așa cum e și viața, precum s-au scurs pe dinaintea ochilor, dar printr-o privire generală, aceste imagini se adună într-o logică interioară, având o unitate.

Cele mai multe lucrări sau fragmente din lucrări au fost publicate începând cu anul 2003, în revista de cultură „Observatorul” din Toronto, al cărei director, Dumitru Puiu Popescu mi-a oferit o rubrica permanentă, „Prin sita vremii”, și apoi „Între două lumi”. Curând a urmat publicarea în revistele „Asociației Românilor pentru Patrimoniu” (ARP) înființate de omul de aleasă cultură, Artur Silvestri, care mi-a găzduit o rubrică permanentă numită „Frumusețea scrisului”. A urmat publicarea și la alte reviste de limba română apărute în România și peste tot în lume, cu precădere în Australia, prin efortul remarcabilului publicist George Roca.

Ceea ce la început era o mare noutate și o revelație a descoperirii unei lumi noi, în curând timpul, pus

pe repede-înainte, a dat buzna prin evenimente împingându-le în malaxorul prefacerilor și în hăul uitării, încât târziu de atunci a lăsat impresia unui timp mult mai îndepărtat. Internetul a pulverizat distanțele, și lumea largă pare acum un sat ceva mai mare. Comunicarea cu cei de acasă, ca și cu cei de pretutindeni, acum nu mai e o problemă. Astăzi avem o altă Românie în afara granițelor cu care ne aflăm într-o strânsă legătură.

Deși tăvălugul prefacerilor a schimbat viața noastră, căci în lupta pentru adaptare e nevoie uneori să decupezi părți însemnate din viața ta, încât după un timp, nu mai ești tu cel care ai fost, eu totuși am lăsat relatările așa cum le-am perceput în acel timp, cu starea de spirit de atunci, urmărind cum ele defilează prin fața noastră ca la o mobilizare a marei amnezii. Mi s-a părut că este interesant să vedem cum se schimbă climatul în care am trăit o vreme, nu

chiar îndepărtată, iar acum nu ne mai regăsim în acel timp, de parcă ne-am rușina de el. Ne-am schimbat interiorul. Nici n-am băgat de seamă când și cum s-au primenit gândurile, preocupările, multe din cele ce au format viața noastră la un moment dat, mentalitatea.

Scrierile despre viața emigranților abundă și se pune întrebarea de ce mai adaug și eu încă una? Scrierile nu sunt îndeajuns niciodată, căci ele sunt frânturi de viață. Fiecare scriere are culoarea și vibrația ei, transmite o undă care este unică și irepetabilă. Ele reprezintă disecarea ca o descătușare a trăirilor celui care viețuiește departe de pământul în care s-a născut. Respirând aerul proaspăt al altei lumi, ei totuși continuă să trăiască, să existe, să ființeze în lumea valorilor pământului natal, să fie în continuare tributari spiritualității lui. Rămâne mereu de subliniat faptul că, oricâte împliniri sunt cele oferite de țara de adopție, oricât de tare este

firea omenească, decizia de a-ți duce existența într-o altă țară ne pune viață la grele încercări.

La anii senectuții, devenită pionieră a unei lumi noi, martoră la o istorie care se scrie astăzi în ritm alert, pentru mine e prea devreme ca să-i pot pătrunde toate înțelesurile, și prea târziu ca să o pot trăi pe deplin.

Astfel, aflându-mă captivă în rezervația dintre aceste două lumi, ce îmi stă în putință să fac, este doar strădania de a așterne după puterile mele frânturi de viață trăită, în care să surprind tensiunea acestei lumi și paradoxul existențial dintre două moduri de a trăi care se contrazic, se întretaie, dar se și întrepătrund.

Pe scurt zicând, scriu despre Canada pe care o iubesc ca pe cea de a doua mea patrie, fiindcă acum mă ține la sânul ei, dar scriu și despre România, ascultând cum îmi vorbește de la distanță cu drag și cu chemare.

Un cioplitor în cuvânt

Nicolae IȘTOC

Am primit de la autor – George Ioan Canache o carte de proză scurtă : „Fulg de nea” la editura Artmontania Moreni – 2007.

M-am apucat greu de ea, fiindu-mi teamă că n-o să-mi placă, apoi lecturând pagină cu pagină, m-a copleșit cu totul și mi-am dat seama că țin în mână o carte minunată, scrisă de un scriitor adevărat - George Ioan Canache.

Autorul reușește nu numai să fotografieze clipa, și să picteze momentul cum o bunăoară în lucrarea „La frizărie”.

Cartea mustește de metafore, toate încrustate cu aur și smaralde : „Crăpa boboc de primăvară, frigul scârțâia corzi de vioară” (Fulg de nea), sau : „Îngăduie-mi să te învelesc în nopte cu inima mea, să-ți deschii nasturii înserării cu ochii mei și să-ți sărut liniștea odihnei cu palma mângâindu-ți părul. Fii bună, dăruie-mi – dăruindu-ți clipa.” (Îngăduie).

Toate prozele din această carte sunt învăluite de un fior discret de poezie, ca o melodie.

Tot aici găsim ; amărăciune și suspin, izvorâte din „clipa cea repede ce ni s-a dat”, căci „suntem praf de stele, în amestec cu pământul dăruind lumină” (Fulg de nea), dar și revoltă socială și iubire de glie, căci lui George Ioan Canache nu-i e rușine de glia din care a răsarit.

Unele proze sunt atât de gingașe, atât de curat scrise românește încât se merită să figureze într-o carte de citire, ca să-i sensibilizeze pe micii școlari, să-i direcționeze, pentru că lumea a devenit vulgară încât limbajul ei a pătruns în manualele școlare.

Un cioplitor în cuvânt – nu-i sintagma mea – ci tot a lui George Ioan Canache.

Pot să spun cu mâna pe inimă (lucru care mi se întâmplă cam rar). Iată o carte pe care aș fi vrut să o fi scris eu.

PURTĂTORUL DE MASCĂ

Gheorghe Andrei NEAGU

Avea ochii mari, întunecați de parcă ar fi vrut să cuprindă toată lumina universului. I se dezlipise o bucată de piele, atunci când încercase să treacă prin gardul de sârmă ghimpată ce încercuise lumea civilizată de lumea celor dislocați de lumea civilizată prin războaiele duse. Câteva fire de păr rămăseseră agățate în ghimpul sârmei zincate, alături de o şuvița de piele. Sângera. Dar nu-l dureau. Avea o piele de drac. De oboasă, nu mai simțea foamea, durerea și scurgerea timpului. Semăna cu un rănit din lumea civilizată. Cineva îi aduse o pătură să se învelescă acolo pe treptele unde se lăsase pradă oboselii. Din gesturi a înțeles că trebuia să o ia. Nu le știa limba, cu toate că o auzise de multe ori în timpul războiului din cauza căruia fugise. Acolo vocile purtătorilor de limbă erau stridente. Aici erau blânde. Sub pătură, trupul se înmuie. Adormi. În jurul lui ceilalți continuau să fugă. S-a trezit când pătură a fost trasă brusc de un compatriot. De parcă s-ar fi dezmeticit cu toții, au văzut ceea ce nu văzuseră până atunci.

- Diavolul! Diavolul!, au zis cei din preajmă, arătându-l cu degetul.

Rana se uscăse iar părul o acoperise. Doi polițiști, apăruiți ca din pământ, se repeziră să-l încatușeze.

- La pușcărie cu el!, strigau cei din lumea civilizată.

Diavolul bolborosea ceva neinteligibil. Era clar că nu le știa limba.

- La pușcărie cu el!, hăuli ca un val ce se întindea din ce în ce mai mult.

Și l-au dus. În celula modernă și spațioasă a ajuns doar după ce un doctor i-a curățat și i-a pansat rana. Apoi, pe măsură ce timpul trecea, a fost scos la o plimbare în curtea penitenciarului. Când au văzut că nu era periculos, și-au zis:

- Iată că l-am împlânzit și pe diavol!

Apoi i-au dat drumul în oraș. Trebuia să se prezinte săptămânal la poliție. În restul timpului se cățara pe acoperișurile clădirilor, încercând să înțeleagă de la înălțimea aceea lumea civilizată. Se bucura atunci când se întâlnea cu câte un individ ajuns în pragul disperării și-l împingea cu hotărâre de la marginea acoperișului.

Simțea că aceasta-i era menirea. Iar atunci când din corpul strivit pe caldarâm ieșea sufletul ca un abur înălțându-se până la el se bucura. Îl prindea și-l băga într-o desagă, de care nu se despărțise nicio clipă și-n care își ținea și coada. Era mai bine așa. Coada ar fi speriat lumea civilizată. Și pe măsură ce își adjudeca cât mai multe suflete, se simțea dator să-și îndrepte eforturile spre înțelegerea acestei lumi până acolo încât să se poată folosi de ea. Repede a înțeles că, democrația este un fel de falsă încredere într-o înțelepciune bazată pe o prostie individuală. Înțelepciunea de a nu folosi libertatea cuvântului și libertatea de spirit este tocmai esența democrației, își spunea el adesea. Iar atunci când a văzut că pe calea de mijloc mergi peste tot și nu ajungi nicăieri, s-a hotărât că poate să își facă loc printre cei care vor fi desemnați să mulgă vaca doar pentru sine, în aplauzele celor care l-au desemnat. Iar atunci când prosperitatea a început să-i dea ocol și lumea bună să se obișnuiască cu trupul lui păros și încornorat, a dat din labele solzoase, de s-a auzit pe toată planeta. A fost ca un fel de chemare între rubedenii. Degeaba confrății veniți odată cu el prin gardurile de sârmă ghimpată, încercau să-i amintească de cărările comune. El simțea că trebuie să-i determine pe toți să facă în așa fel încât să voteze interesele minorității puternice și bogate din care ajunsese

să facă parte. Nu renunțase la preumblarea pe acoperișuri, pentru că era nevoie de el în selecția ce-o pornise. Părul îi devenise tot mai lucios, mai bogat și mai plin de o strălucire ce părea să vină din lăuntrul ființei sale. La un moment dat observă cum în jurul lui se făceau tot mai multe grupuri de nemulțumiți, revoltați, de care temea ca de tămâie. Și când tămâia deveni incandescentă din cauza presiunii acumulate, se văzu silit să inspire fumul înțepător și neplăcut. Găsi de cuviință să-și facă rost de o mască. Astfel că fiecare purtător de măști era de fapt cu totul și totul altcineva, de care trebuia să ne ferim.

Prin sticlele ochelarilor măștii protectoare zări o făptură cu părul de abanos, pe al cărui trup flutura o rochie semitransparentă. Genunchii dezgoliți lăsa să se vadă niște pulpe apetisante. Prin transparența rochiei, pătrundeau raze de lumină conturând discret forma picioarelor până la șolduri. Era perfecțiunea întruchipată. Fumul de tămâie venea în valuri, când mai gros, când mai subțiri. Iar atunci când transparența fumului a permis să o zărească mai bine, și-a dat seama că ea se pregătea să sară. S-a repezit s-o cuprindă în viață, s-o salveze. A ajuns-o când trupul îi era în cădere. Zborul de pe înălțimea imobilului i-a indus o stare de beatitudine supremă. Nici n-a simțit când trupurile s-au contopit într-o strivire fără de margini.

DESPRE IMANENȚA ATRIBUTULUI

Iulian CHIVU

Note de lectură la cartea de versuri a Domniței Flori Neaga, „Toamna ca o fregată”

Într-o prefață la volumul de poeme intitulat *Floarea de Lotus* (Ed. Rotipo, Iași, 2016), semnat de Domnița Neaga, profesorul madrilen Diego Vadillo Lopez – politolog, prozator și critic – reținea, din perspectiva textelor traduse în limba lui Federico Garcia Lorca, înclinația autoarei spre un peisaj ușor de parcurs în aparență, alături complet dificil, datorită terenului discursiv, anevoios și datorită exuberanței compoziției metaforice a textului, de unde se vede încă o dată cât prețuiește un bun traducător, pentru că între limba spaniolă, în care sunt asimilați confortabil mulți poeți români, și limba în care ei au gândit și au simțit nu sunt mai deloc incompatibilități de semnificare, ci ușoare dificultăți de traducere.

În acord cu Vadillo Lopez, recenta antologie *Toamna ca o fregată* (Ed. Neuma, Cluj-Napoca, 2017), citită fără intermediar și prefăcută de Horia Gârbea, permite o observație în aceeași idee, dar ceva mai nuanțată: Poezia aceasta cultivă peisajul în sine, purtător de sens pentru un privitor care este evident

eul liric, subiectiv, dar înclinat spre percepția realistă.

Într-adevăr, în aceeași ordine de idei și din aceeași perspectivă, Domnița Flori Neaga, consecventă rostirii în formule clasice, pune în tipare îndelung performate nu teme ale reflexivității existențialiste, ci le traduce în paradigma fiind-ului său excelând în rezonanțele iubirii, despre care ne înșelăm de fiecare dată, când credem că nu ar mai fi nimic nou sub soare.

Pe o scală bine controlată, între notativ și contemplativ, lumea poetică își rămâne consecventă: juvenilul (*Zburau în aer păsări-paradis*, p.63), introspecția (*Trupurile noastre, la soare*,/ *Două coloane răsturnate*,/ *Ce susțineau cândva*/ *Altarul iubirii*, p.23), tardivitatea (*Privește cum se desfrunzesc păduri*,/ *Dezvăluindu-și limpede misterul*,/ *Cum ramuri goale țin pe brațe răni*,/ *Să nu se prăbușească în noi cerul*, p.122), referentul homeric (*Așa cum mănăvătară vechii greci*,/ *Mi-astup urechile când trec prin mare*, p.32), sensibilitatea feminină – elevată, subtilă și totuși sinceră – dau o notă aparte poeziei (regretul feminin vs dorința masculină).

Eroticul feminin, în poezia Domniței Flori Neaga, poartă, nu doar ca o nostalgie, amprenta literaturii medievale, cavaleresti: în memorabile sonorități (Tot auzeam cum bate orologiul/ *Din turnul vechi cu trepte de granit*, p.12), în referenți de recuzită (Iar tu m-ai apărut cu sabia,/ *Ca un vrednic cavaler medieval...*, p.124), în aspirații și în fantezii nubile (În așteptarea Prințului Albastru/ *Pe calu-i cu căpăstrul de argint*,/ *Să mă arunce-n*

șaua de mătase,/ *Să ne-avântăm de-a dreptul către cer*,/ *Pe căi regești*. Apoi să mă oprească/ *La scara din castelul efemer*, p.74), ca în estetica fabulativului fantastic.

De aici, sau în legătură cu asta, bucolicul decorează poezia Domniței Flori Neaga ca la mai toți clasicii poeziei românești adăugând ecouri identitare prin marele exilat din Pontul Euxin (Ovidiu: *Iar mâinile, la masa de scris*,/ *Destrămau Ponticele*/ *Și mai ales Tristele*, p. 21), prin Tudor Arghezi (Niciodată toamna nu fu mai frumoasă, p.128) sau asumându-și reflexe eminesciene, macedon-skiene, bacoviene, stănesciene etc.

Dragostea, chiar rememorată (*L'amour est la poésie des sens*, spunea Balzac), este încă poezie a simțirii și poate că de aceea se însoțește cu nostalgia idilicului, cu pastelul: *Te caut în căldura poveștilor de iarnă* (p.51); *Am colindat apoi înverșunată/ Meleaguri de povești cu prinți și zmei* (p.87); *Pe poteca îngustă dintre dealuri: /Miroseai a coasă,/ Miroseam a fân...*(p.70); *În vatră, cărbunii de mult s-au răcit,/ Mai stăruie-n aer scânteii colorate,/ Din margini de lume, un aspru vânt bate...*(p.81); *Ninge peste oraș,/ Ninge antarctic,/ Iar în suflet se face frig...*(p.115).

Un evident ton elegiac revede decrepit iubirea de demult, rememorându-i senzualul: *Gând de magică iubire viscolește-n iarna mea* (p.138); *Din timpul nostru,/ Am rămas numai eu,/ De două ori pierdută/ Din iubire...*(p.49); *Cad frunze arămii din zare,/ Peste tristeți, peste tăceri,/ La noi în suflet este toamnă,/ Prilej de tainice-adieri* (p.52). Senzualul stins într-un joc

adolescentin își caută accentul de simbol: Ne atingeam mâinile-n grabă/ Și ne-ascundeam ca doi proscrisi (p.75); La foc aprins (va fi căldură-n casă)/ Îți voi citi în palmă, (un destin)...(p.77) etc.

Autoarea este în căutare de simboluri și le presimte la marginea metaforicului (Frunzișul verii dă năvală-ncins/ Cu tot alaiul nunții de apoi , p.45), are simțul lor și le valorifică atent și inspirat: Prin Universul celor Patru Sori,/ Te-oi aștepta ca altă Penelopa,/ Să germinăm sub caldele ninsori (p.62). Alteori le sugerează prin reluări succesive (mare, ger, toamnă, crin, far), până la obsesiv (fregata, floare de lotus etc.).

Deși Domnița Flori Neaga nu incriminează nici sub obsesive presiuni elegiace jocul nedrept al destinului implacabil, el se conturează din zădărniciiri tacite: Când sânnii stranii, fără zurgălăi,/ Mă bântuiau suav, în lung și-n lat.../ Floare de măr, căzută peste zori,/ Ai fost și foc, și aer, și păcat (p.35), sau ca un dans fantastic, destinal (În blânda desfrunzire de pe urmă,/ Curgeau din cer luceferii șuvoi,/ Ne îmbrăcam în pulbere stelară,/ Să nu mai fim atât de triști și goi, p.142).

Poezia scrisă de Domnița Flori Neaga în dulcele stil clasic reușește imaginii excelente (Pe-un peron de gară veșnic mișcător,/ Taie în lumină fluturii de nea;/ Trenuri trec grăbite, păsări fără zbor,/ Și e-o seară lungă așteptarea mea, p.36), construcții

speciale: comutativități cauzale (Culegem visurile, sau ele ne culeg,/ Alungăm sălbăticiunile din suflet,/ Sau ele ne alungă,/ Urcăm treptele abisului,/ Sau ele ne urcă... p.41), asocieri neașteptate (Pe cer, potcoava Lunii, vechi totem, p.57), antinomii (Icoană profană, p.94), topici sugestive (Privirea, de Albastru-Voroneț, p.123) etc.

Cu un stil minuțios elaborat, dinspre subtilități de limbă (alternate disociative: Am vrut să fim, dar... n-ai putut să fii, p.111) se avansează spre detașări de sine: Mă smulg din clipa prezentă/ Și plutesc peste necunoscut,/ Într-o totală uitare de sine (p.113). Un sine care se regăsește și se definește în iminența atributului (În era nucleară, în anotimp atomic,/ Îndrăgostita retro de umbra ta eu sunt, p.51); Eu o Scânteie; tu un Foc divin, p.71; Eram înflorire, eram răsărit, p.82. Definirea sinelui se face prin atributele lui, o atributivitate a identității și chiar a dedublării: Domnița Neaga,-n astă zi de vară,/ Să destupăm o sticlă de vin vechi (p.87).

Și fiindcă sentimentele au și ele o ontologie a lor, patina timpului mlădie între resentiment (Câți vor atinge culmea blestemată,/ Să-și ia asupra timpului revanșă, p.11), atributul ireversibilității (De ar mai fi cu puțință,/ Vârstele existenței primare, p.113), al amânării (Și așteptăm să iasă la lumină/ Corabia cu timpul netrăit, p.121), al alterității

perceperii (Ale timpului nostru/ Trăit în lumi paralele, p.93) și al nimicitorului (Timpul vreau să-l înfrunt/ Însă tu nu mai ești,/ Iară eu... nu mai sunt, p. 60).

Așadar, o reflexivitate în care se ameliorează mineralul (Ne-am aruncat în apă/ Și plutind,/ Ne-am dat nemărginirii, p.29), se conceptualizează prin virtuțile atributivității intrinseci (Povara iubirii e-o cruce/ Din cel mai serafic granit, p.61), prin contrarietate (În mine, doi dușmani înverșunați/ Și-o singură dispută, om-destin, p.80) și prin comutativitatea calității (Caii mei pasc în poiană/ Iarba-ger și iarba-teamă, p.16), cunoscute mijloace criptice ale metaforei.

Iată așadar suficiente indicii care anunță desăvârșirea poetică a Domniței Flori Neaga în zăriștea poeziei clasice, ale cărei canoane le probează cu multă abilitate și în interiorul cărora se mișcă natural, cu acele instrumente care nu trădează comunicarea; alocutiv și colocutiv, discursul liric transpare confidență, însă construiește introspectiv cugetare.

Domnița Flori Neaga răspunde așadar postmodernității nu cu postmodernismul și nici cu post-postmodernismul himerismului sau al fracturismului altor experiențe, ci cu tiparul versului clasic în care încap, cum am încercat să relevăm, și idei, și emoții în acord cu exigența de valoare a axiologiilor moderne.

NAUCA VARĂ, CÂINE TURBAT

*A venit vara în câmpie
fecioarele sechestrează soarele
în anafoarele ochilor
minciunile lor vestimentare
fac flăcări sa calce în strachini
când vântul mai scapă
din câte o crâșmă
ce închide peste program.*

*A venit vara în câmie
cireșii își mușcă buzele de ciudă
șângerând în palmele copiilor
fluieră craterele noaptea pe lună
iar în crânguri boncăluiesc cerbi
cu coarne de mătase.*

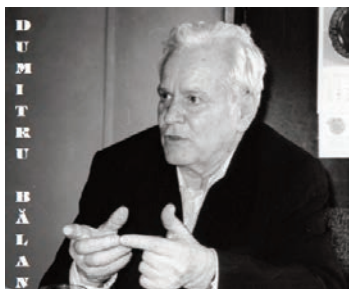
*A venit vara în câmpie
mușcată în cer, parcă
de un câine turbat
căci aleargă desculță pe miriște
și o înjură bărbații de brijanie
furioși că femeile întârzie pe la
porți.*

*A venit vara în câmpie
și se simte peste tot miros de
pușcă
încărcată cu iarbă
de dragoste și sminteală
iar poetul mai stinge o țigară
în cutia de conserve.*

Ion Iancu Vale

PAUL POLIDOR A REALIZAT O TRADUCERE CONSONANTĂ CU SPIRITUL ORIGINAL

Dumtru BĂLAN

Reper:

„Florilegiul conține 50 de poezii traduse cu acuratețea filologică și măiestria (tinzând permanent spre perfecțiune) de care Paul Polidor ne-a convins de-a lungul anilor; alături de potența sa poetică, prin multe alte bijuterii artistice.”

Cu un deceniu în urmă, adică în anul 2006, a apărut la București, la Editura Fundației „Paul Polidor” volumul de versuri semnat de Mihail Sinelnikov, „Prietenul/ДРУГ”, în transpunere românească realizată de Paul Polidor și subsemnatul (fiecare cu parcela lui de tălmăcirii). Aceeași prestigioasă editură, în anul 2015, tipărește o nouă culegere de poezii, „ДОМ/Case lipovenească”, de sus menționatul poet rus, în traducerea exclusivă a lui Paul Polidor.

Dar cine este, pentru cititorul nefamiliarizat cu literatura rusă contemporană, Mihail Sinelnikov? Este, în primul rând, un reputat poet care și-a pus distinct amprenta pe evoluția liricii ruse contemporane din ultimele decenii, un traducător versat și respectat atât de statele din Asia Centrală (Kirghizia, Tadjikistan), cât și de cele din zona caucaziană (Georgia, Azerbaigean), un eseist și critic literar exigent, cu aprecieri și disjuncții tranșante unde camertonul esențial îl

constituie valoarea artistică a textului analizat. Prin limpezimea și precizia judecăților de valoare pe marginea scrierilor din trecut și prezent (o perioadă extrem de fastă a consemnat-o și prezența sa ca responsabil al rubricii de critică literară de la revista „Moskovskie novosti”), Sinelnikov, prin noutatea percepției și diagnosticului avizat, se situează pe o platformă apropiată cu modul de abordare din operele altor doi poeți vizionari, confrăți de condei, pe care am avut onoarea să-i cunosc îndeaproape, și anume Iuri Kuznețov și Evgheni Rein.

Autor a zeci de volume de poezie originală, al altor zeci de volume de tălmăcirii, îngrijitor și alcătuitor de antologii poetice (în prezent finalizează o masivă ediție academică a poeziei ruse din cele mai vechi timpuri până în prezent), Mihail Sinelnikov este o prezență de prim rang a literaturii și culturii ruse. A fost tradus în diverse limbi ale globului. Prieten devotat al României, de pe la începutul anilor 70 ne-a vizitat țara de câteva ori, fiind invitat de onoare la festivaluri și simpozioane de poezie, a tradus din Arghezi, Topârceanu, Ștefan Augustin Doinaș, a dedicat numeroase poezii și pagini eseistice vibrante României.

Actualul volum, denumit după o poezie scrisă de poetul rus în 1977, după o vizită la Muzeul Satului din București și dedicată subsemnatului, poezie care (de altfel) și deschide florilegiul, conține 50 de poezii traduse cu acuratețea filologică și măiestria (tinzând permanent spre perfecțiune) de care Paul Polidor ne-a convins de-a lungul anilor, alături de potența sa poetică, prin multe alte bijuterii

artistice.

Gândirea filozofică, fixată de Sinelnikov în realii poetice de mare impact, este redată cu surprinzătoare finețe de Paul Polidor, ceea ce ne determină să apreciem nu numai fidelitatea față de original, ci și apropierea până spre zona muzicalității textului primar și al celui secundar, al tălmăcirii. Voi cita câteva exemple, cred, pe deplin edificatoare:

ДОМ

Д. Балану

Дом липованский. Из угла Никола
Благословляет лодки и плоты.
Так вот, щепка смолистая раскола,
При вырубке куда упала ты !

Бело избы бревенчатое тело,
Корабль спасенья груб и кособок.
Дверь скрипнула, и все крыльцо
запело,
И солнца откатился колобок.

Богатый дом. Но что нашест для
птицы
И погребов хмельная благодать,
Когда отплыть готовы половицы
И печь по словущущему шагать !...

И где-нибудь, где глохнет грай
вороний,
Где волчье око пьет сырую мглу,
Сидит лягушка в огненной короне
И стережет проросшую стрелу.

Бухарест. Музей села, 1977

CASĂ LIPOVENEASCĂ

lui Dumitru Balan

Casă de lipoveni. Din colț icoana
Blagoslovește plutele cu scut,
Căci, iată, biată așchie ca pana,
Din schisma dură unde ai căzut !

E strâmbă, dar, corabia salvării,
Un trup de bârne brut, rudimentar.
Stătea cerdacu-n cântecul uitării
Și-n soarele revoltei tributar.

Ce mai contează bogății și glume
În pivnița mustind de bucurii
Când toate-s gata a fugi în lume:
Și scânduri, și cuptor, și basme vii...

Iar unde ochiul lupului bea ceață
Se stinge crudul croncănit de ciori;
La pândă broasca sub o altă viață,
Săgeata-foc să germineze zori.

București. Muzeului Satului, 1977

Когда душа единственная в мире
Глядится в отражение свое,
Всегда один соблазн в пустой
квартире –
Как в зеркало, войти в небытие.

Скорей увидеть близнеца, с которым
Расстались мы на столько долгих
лет..
Моя душа зеркальным коридором
К нему пойдет на слишком яркий
свет.

2005

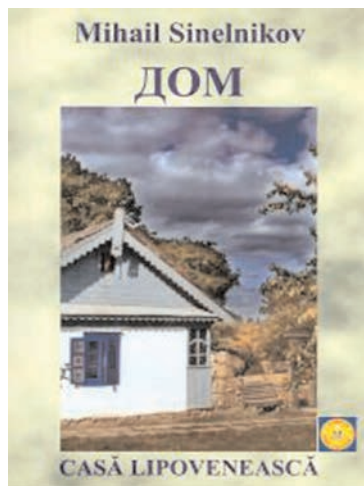
Când sufletul ți-e părăsit în lume
Uitându-se în reflectarea sa
Mereu ispita își găsește-un nume
Ca în oglinda neființei, rea.

Și-așa rapid vezi geamănul de care
Te-ai despărțit odată să te vinzi
Iar sufletu,-n lumini prea orbitoare,
Rotește coridorul de oglinzi...

2005

НАДПИСЬ НА КНИГЕ ВОСПОМИНАНИЙ

А в общем, жалок был усталый
Параджанов,
Неряшливый старик и сокрушенный
плут,
Но знал, что этот быт замызганных
стаканов
Полюбят и простят и волшебством
сочтут.
И, может быть, о нас в высоком
скажут штиле,
Почтивши артефакт проплеванных
перил:
«Вы посетили мир... Блаженные, вы
жили,
Когда Высоцкий пел и шумный Рейн
шутил!»
2000

EPITAF PE O CARTE DE AMINTIRI

Știa că traiul din paharul mizerabil
- Măhnit hoțoman, bătrânel
dezordonat, -
Obositul Paradjanov, calm, lamentabil
E socotit miraculos și minunat.
Despre noi, poate, se va vorbi solemn,
iscușit,
Artefact stimat al rampelor navigând:
„Ați trecut prin astă lume, ați trăit
fericit
Pe când Vâsoțki cânta, iar Rein
sprintenea-n gând !”

2000

СКОРПИОН

Злосчастный сгусток страха и
гордыни,
Колеблющийся, скрюченный, витой,
Я – скорпион, живущий в дряхлой
глине,
Среди соломы сонно-золотой.

Оцепеневший над строкой латыни
И взятый небом осени пустой,
Чтобы моря и тусклые пустыни
Я озарил тоскующей мечтой.

Когда огни, когда ночные крики
Качаются, и тени многолики,
И пламя лижет потолочный брус, -

Тугим хвостом грозя и помавая,
Бегу и прячусь. Но в начале мая
Смертелен мой бесчувственный
укус.

2001

SCORPION

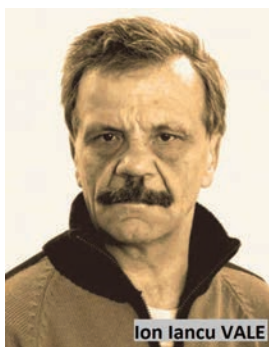
Nefastul cheag dă spaime și trufie
Când șovăi spiralat sau răsucit:
Sunt scorpiionul care toate știe
În mediul de argilă aurit.

Înțepenit în studiul de latină,
Pentru ca mări, deșert de nedescris
Să nască cerul toamnei fără vină
Eu am iluminat tristețea-n vis.

Când strigătul nopții ce n-are părinți
Se leagănă-n umbre sub fețe de sfinți
Și grinda-i linsă de văpaia rea,
Întinsa-mi coadă te lasă fără grai:
Alerg și m-ascund, dar la-nceput de mai
Mortală va fi mușcătura mea.

2001

Prin traduceri „comise” în acest
tom și prin textele originale reproduse
în paralel oricare cititor român, bun
cunoscător al limbii ruse, poate ușor
observa că muza i-a înaripat în egală
măsură atât pe Mihail Sinelnikov, cât și
pe Paul Polidor.

Ion Iancu VALE

Scurt excurs „Climate literare”

Într-un moment de sublimă luminare, în iunie 2007, a debutat la Târgoviște publicația de cultură și literatură românească „Climate literare” pe care am demarat-o împreună cu jurnaliștii Sebastian Drăgan și Mircea Cotârță.

Inițial revista a fost susținută financiar prin chetă publică apoi prin sponsorizările făcute de către persoane fizice, dar și instituțional (Geo Popescu, Marcel Ursu, Claudiu Duică, Ghe. Valerică Cimpoca, Consiliul Județean Dța. George Bârligeanu...), fiind însă sprijinită și de mulți scriitori care, în afara colaborărilor literare propriu zise, au intervenit și material la realizarea revistei.

Tuturor celor de mai sus, dar și celorlalți sinceri simpatizanți și cititori, care modest dar salvator, în momente de mare impas (și au fost foarte multe...), ne-au sărit în ajutor la această „Lucrare plăcută lui Dumnezeu”, le mulțumesc și le doresc să aibă parte de tot binele din lume.

Foarte importantă în existența, de până acum a revistei a fost și colaborarea cu unele entități de profil cultural precum Centrul de Cultură Județean Dâmbovița, Societatea Scriitorilor Târgovișteni, Fundația „Renașterea Pietroșitei-Ruralia”, Societatea Cultural-Istorică „A.R.M.”, Liga Scriitorilor din România...

Inițial revista a fost tipărită în format A3, după care din 2010 a apărut atât pe hârtie cât și electronic, dar în format A4, fiind difuzată și online, într-un larg areal cultural, atât în țară cât și peste hotare, la acest moment revista având redacții asociate în 14 orașe din țara noastră și în orașe din alte 18 țări. Ea a devenit astfel foarte populară în rândul scriitorilor de limbă română din Europa și din lume constituindu-se, după cum s-a remarcat nu de mult: „O oglindă a unui spațiu pan-românesc, de la Focșani și Severin, de pildă, până în Gibraltar, Israel, și chiar mai departe, în îndepărtata Australie sau Canada, de unde a adunat nume și mărturii unice, greu de identificat în alte publicații similare. Cu totul „Climate literare” este acum un magazin literar modern, viu și alert, așa cum numai în presa românească de la Tel Aviv, mai întâlnești...” (M.N)

În luna iunie, anul curent, revista a împlinit 10 ani de viață și sperăm ca, în curând, să edităm și o Antologie „Climate literare”.

În acest răstimp în afara numeroșilor scriitori celebri din literatura universală, din toate timpurile, revista a inserat în paginile ei creații a aproape șase sute de autori contemporani, de toate vârstele mulți dintre aceștia însemnând nume de notorietate și de valoare literară incontestabilă. Au debutat în paginile ei și tineri condeieri, unii dintre ei fiind deja foarte cunoscuți în prezentul climat literar.

Personal, dacă Pronia îmi va mai ține, în continuare, palma pe creștet, voi merge înainte dând uitării perioadele grele de asocieri și rupturi intempestive, de tentative de asimilare sau de desființare, de compromisuri, de frondă și umiliri, de agonie și extaz, prin care am trecut, și împreună cu cei care încă mai cred, sincer și dezinteresat, în „lucrarea” care a fost și este revista „Climate literare”, să reușim să o facem să-și constituie drumul și să atingă standarde calitative, superioare celor de până acum.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Director fondator Ion Iancu Vale

Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița „ACADEMIA DE PICTURĂ”

Pagină realizată de Ion Iancu VALE

În contextul unui foarte amplu și diversificat program de activități cultural-artistice, Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița găzduiește, încă de la începutul anului, în fiecare joi a săptămânii între orele 11-13, o inedită activitate realizată de către o grupare de pictori, foști cursanți ai „Școlii de arte” din Târgoviște, având drept scop declarat, dincolo de talent, specializarea în cea mai reprezentativă exprimare a belle-artelor și anume pictura.

Printre acești pictori putem aminti pe Mureșan Monica, Ionescu Elena, Sava Vasilica, Popescu Elena, Ivan Elena, Bâtcă Florin și Geo Popescu, care se pot lăuda deja cu o expoziție de grup, etalată în spațiul generos al Bibliotecii Județene, menită să releve potențialul artistic al grupării și să facă o analiză, la vedere, pe temeiul diversității artistice.

De notat că activitatea grupării nu se reduce doar la studiul de clasă, pictorii efectuând atât ieșiri „la peisaj”, cât și deplasări de documentare la muzeele, de gen, din țară.

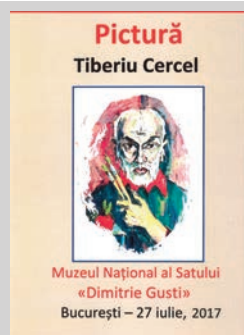
Și cum orice „lucrare” pe lumea asta are pe cineva

care o inițiază și o conduce, trebuie în cazul de față să-l semnalăm pe profesorul Tiberiu Cercel, cunoscut artist plastic și scriitor târgoviștean, care își propune „prin exigențele sale și activitatea trudnică a cursanților rezultate tot mai bune în zona picturii factice și în cea a culturii de specialitate”, după cum chiar domnia sa s-a exprimat.

Nu avem decât să urăm acestei inimoase grupări artistice, numită într-o notă fină de umor, de către prieteni, „Academia de pictură”:

Spor la treabă și mult succes în demersul lor artistic!

MUZEUL NAȚIONAL AL SATULUI

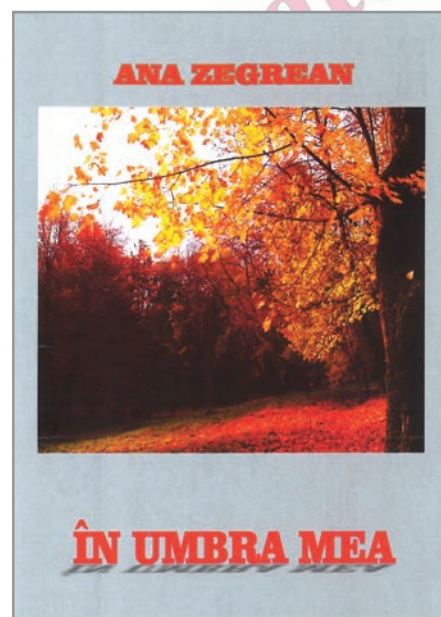
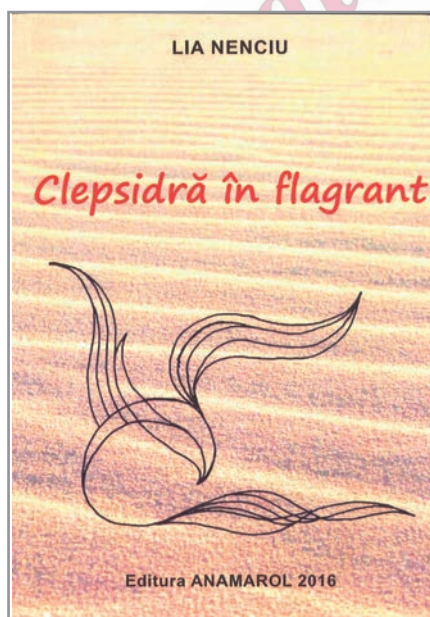
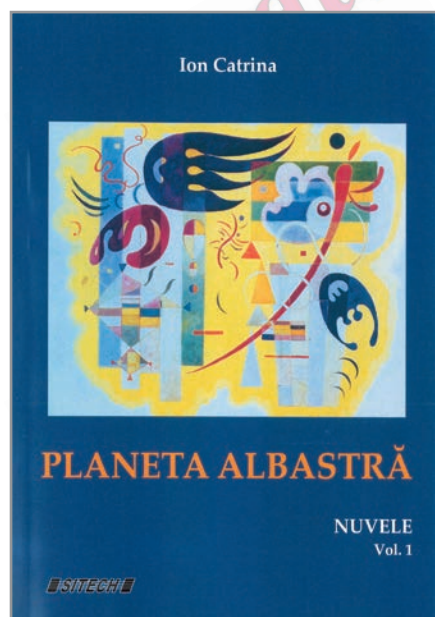
Expoziția de pictură „Universul culorilor”

Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” din București a găzduit joi 27 iulie multicolora dar, deopotrivă, penetrantă și stenică expoziție de pictură realizată de către prolificul și complexul artist târgoviștean Tiberiu Cercel.

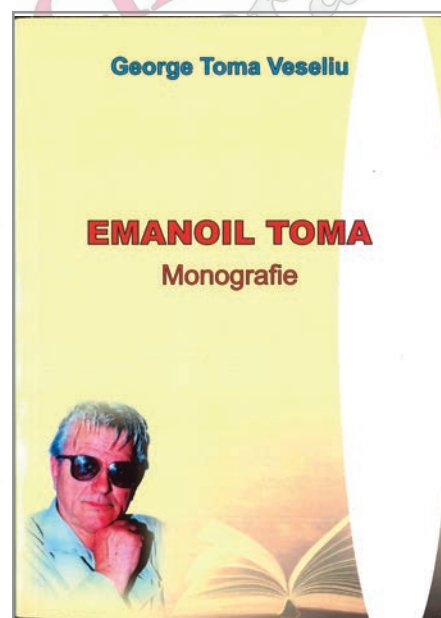
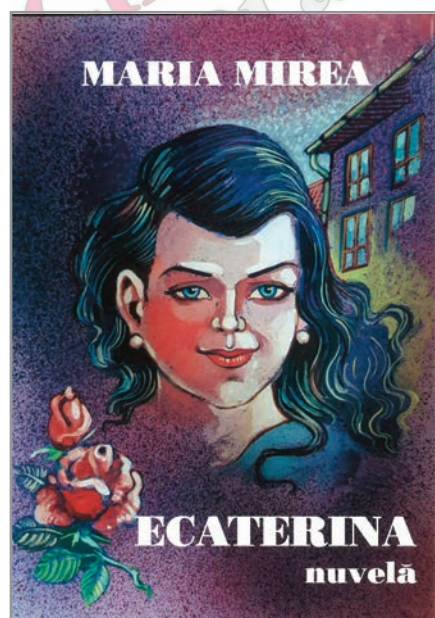
Aici, într-un montaj inspirat, pe simezele foaierei, au fost așezate șaiszeci și patru de tablouri, (din cele două sute șaiszeci și patru de creații personale, pe care pictorul încă le mai deține), alături de cele douăsprezece cărți publicate, spre deliciul numărului, neașteptat de mare de vizitatori, vrăjiți de magica simfonie de culori a picturilor expuse.

Printre luările de cuvânt, care nu s-au lăsat așteptate, s-a remarcat cel al cunoscutului scriitor, critic de artă și jurnalist Tudor Octavian ce a enumerat, printre altele, mutațiile pe care acest bulversant și globalist început de secol douăzeci și unu, nolens volens, le implementează deja într-un nou concept de artă, pictură, sculptură muzică, literatură și tot ceea ce înseamnă cultură în general...

Pictorul Tiberiu Cercel, acest virtuos al Impresiei, consideră însă că arta adevărată, cea născută și nu făcută, în care primează harul și destinul artistic personal nu vor pieri și va exista atâta vreme cât omul va mai fi om.

Cărți noi în biblioteca revistei Climate literare

Cogito

„Ca să sune ca alama, aurul nu e în stare”

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuvale@yahoo.com ;

web site: <http://climate.literare.ro>